

GÖTEBORGS UNIVERSITET
PSYKOLOGISKA INSTITUTIONEN

**Människors benägenhet att skuldbelägga och ge stöd till
brottsoffer: betydelsen av ledsenhet och ilska**

Milo Norberg och Siri Veileborg

Examensarbete 30 hp
Psykologprogrammet
PM 2519
Vårtermin 2019

Handledare: Karl Ask

Människors benägenhet att skuldbelägga och ge stöd till brottsoffer: betydelsen av ledsenhet och ilska

Milo Norberg och Siri Veileborg

Sammanfattning. Vilken betydelse har upplevelsen av ilska och ledsenhet för människors benägenhet att skuldbelägga och ge stöd till brottsoffer? Detta undersöktes genom en internetbaserad vinjettstudie i en amerikansk population ($N = 198$). Studien använde en korrelationell design och undersökte genom ett självskattningsformulär förhållandet mellan bedömares upplevda grad av ilska och ledsenhet i förhållande till ett fiktivt brott (prediktorer) och benägenheten att skuldbelägga och ge stöd till brottsoffret (utfallsvariabler). Analyserna kontrollerades för brottets typ samt för deltagarnas demografiska egenskaper, erfarenheter av brottstypen, allmänna omsorg om brottsoffer och moraliska värderingar. Resultaten visade inga samband mellan upplevda emotioner och skuldbeläggande av brottsoffret, men ett signifikant positivt samband mellan upplevd ledsenhet och benägenheten att ge offret stöd. Fyndet bidrar till forskning som visar att olika emotioner kan ge skilda effekter på människors bemötande av brottsoffer, vilket kan vara av vikt för såväl rättsväsende som allmänhet.

“Det är dags att lägga skulden där den hör hemma: hos gärningsmannen”
(vice statsminister Isabella Lövin; Mannheimer, 2017)

Samhällets skuldbeläggande av brottsoffer utgör ett problem eftersom det innebär en risk att bli utan stöd. Att få stöd efter utsatthet för brott kan vara nödvändigt för att få möjlighet att återhämta sig och få skydd från att bli utsatt på nytt, enligt en rapport från Brottsförebyggande rådet (Nordén, 2018). Istället för att få hjälp med att hantera brottets fysiska, psykiska och ekonomiska konsekvenser, så uppstår en risk att offret utsätts för omgivningens bristande förståelse, vilket i sin tur kan leda till fler negativa påföljder (Nordén, 2018). Att undersöka vilka faktorer som påverkar benägenheten att skuldbelägga eller ge stöd är angeläget. Vid brott mot enskild person, exempelvis misshandel eller sexualbrott, uppgav endast 10 procent av brottsoffren att de blivit erbjudna stöd från socialtjänst och ideella organisationer. Betydligt fler menade dock att de inte fått det stöd de hade behövt (Nordén, 2018). Faktorer som kan bidra till att förklara olika sorters bemötande av brottsoffer har undersökts i ett flertal studier. Hos personer som inte själva drabbats väcker brott och kränkningar ofta starka känslor av ilska, äckel, rädsla och ledsenhet. I denna studie undersöks betydelsen av ledsenhet och ilska för benägenheten att skuldbelägga och ge stöd till brottsoffer.

Emotion och kognition

Emotioner. Att det finns fysiologiska och kognitiva skillnader mellan olika emotioner har fått stöd i ett flertal metaanalyser, vilket innebär att ledsenhet och ilska kan ge olika effekt på reaktioner gentemot brott. De emotioner som undersökts i metaanalyserna har varit rädsla, ilska, äckel, ledsenhet, glädje och ångest, vilka i olika grad korrelerat med specifika neurologiska aktiveringsmönster (Murphy, Nimmo-Smith och Lawrence, 2003; Vytal och Hamann, 2010; Lench, Flores och Bench, 2011). Emotionsteorier som skiljer mellan positiva och negativa emotioner (valens), eller valens i kombination med arousal har fått ett visst stöd, men ses idag inte som tillräckliga för att förklara de kognitiva föreställningar som kan utgöra en skillnad mellan olika emotioner (Lench m.fl., 2011). Medierat av dessa kognitiva föreställningar kan emotioner även bidra till olika beteendetendenser. Negativa emotioner har visat sig kunna leda till förändringar i såväl beteende, upplevelse som fysiologi (Lench m.fl., 2011). De senaste fynden tyder på att det mellan emotionell upplevelse och tendenser till närmande eller undvikande av stimuli finns en indirekt länk, vilken förutsätter en känslomässig tolkning och att individen har en medveten eller omedveten intention i förhållande till det emotionella stimuli. Andras ilska kan exempelvis väcka tendenser till både närmande och undvikande, beroende på den betydelse individen tillskriver de egna och den andres handlingar (Phaf, Mohr, Rotteveel och Wicherts, 2014). För en fullständig förståelse måste emotioner idag undersökas i förhållande till individuella, kognitiva föreställningar.

Appraisal-teorier. Appraisal-teorier ger ett flerdimensionellt ramverk för att förstå den ömsesidiga relationen mellan specifika emotioner och kognitioner, vilket gör dem relevanta jämfört med teorier som enbart utgår från emotioners valens (Smith & Ellsworth, 1985; Lerner & Keltner, 2001). Enligt appraisal-teorier består emotionella upplevelser av en kombination av arousalnivå och individuella föreställningar gällande olika situationer (Ellsworth & Dougherty, 2016). Dimensionerna skiftar något mellan olika forskare men brukar inkludera situationens valens (huruvida händelsen var bra eller dålig), nyhetsvärde (eller förändring), visshet (hur säker bedömare är på vad som händer eller kommer att hända), målinriktning (i vilken grad händelsen gynnar eller leder till det uppfattade målet i situationen), kausal agens eller ansvar (vem eller vad orsakade situationen) och kontroll (hur mycket kontroll den ansvarige hade i situationen och vilken makt bedömare har att influera det som sker; Ellsworth & Dougherty, 2016; Lerner & Keltner, 2001). Utöver dessa kan även moraliska bedömningar (utifrån personliga eller sociala värderingar) utgöra ytterligare en dimension (Scherer, refererad till i Ellsworth & Dougherty, 2016). Genom att omvärdera en situation, vilket innebär att förändra de perceptuella uppfattningarna utifrån appraisal-dimensionerna, kan individen förändra sin emotionella respons. Detta kan i sin tur förändra bedömningar och beslutsfattande gällande den specifika händelsen (Ellsworth & Dougherty, 2016).

Ilska. Specifika emotioner associeras med olika kognitiva och fysiologiska egenskaper och skiljer sig därför åt i relation till bedömningar och beslutsfattande (Lerner och Keltner, 2001). Effekten av ilska har jämförts med andra emotioner, såsom rädsla och ledsenhet (Lerner & Keltner, 2001; Lerner & Tiedens, 2006; Tiedens, 2001). Upplevd ilska gällande en negativ händelse influerar perceptionen

av visshet, ansvar och kontroll, vilket tar sig ett flertal uttryck (Lerner & Keltner, 2001). Ilska förstärker en upplevelse av att vara säker på vad som skedde och vem som bär ansvaret (Smith & Ellsworth, 1985), påverkar individer att attribuera mer till interna faktorer och således uppfatta andra personer som mer ansvariga för negativa händelser (Lerner & Tiedens, 2006), samt bidrar till ett selektivt sökande efter bevis på att det funnits en intention eller kausal kontroll över händelsen, vilket också kan öka individens egen upplevelse av kontroll (Alicke, 2000; Ask & Pina, 2011). Dessa påverkansprocesser är reciproka; ju mer visshet, ansvar och kontroll, desto mer ilska (Lerner & Tiedens, 2006). Forskare har även sett att det är vanligt att ilska överförs från tidigare, orelaterade situationer och på så sätt påverkar uppfattningar om den nuvarande situationen (Lerner & Tiedens, 2006). Sammanfattningsvis verkar alltså kognitiva tolkningar och den emotionella upplevelsen av ilska samverka och förstärka varandra (Ellsworth & Dougherty, 2016).

Ledsenhet. Liksom ilska kan ledsenhet på distinkta sätt influera kognitioner. Ilska och ledsenhet kan sägas vara motpoler på appraisal-dimensionen ansvar, genom att ansvar vid ledsenhet tillskrivs situationella orsaker och vid ilska individuellt ansvar (Smith & Ellsworth, 1985). När orsaken till en negativ händelse tillskrivs situationella faktorer, såsom en olycka eller sjukdom, är människor mer benägna att känna ledsenhet eller resignation (Ellsworth & Dougherty, 2016). Omvänt kan upplevd ledsenhet, oavsett hur den uppkommit, påverka människor att attribuera ansvar för händelsen till situationella orsaker (Keltner, Ellsworth & Edwards, 1993). Ledsenhet kan även skilja sig från ilska i appraisal-dimensionen kontroll (Smith & Ellsworth, 1985). Oavsett om människor har viss faktisk kontroll över en händelse kan de uppleva att situationen är bortom kontroll och att det inte går att göra någonting för att ställa den till rätta (Smith & Ellsworth, 1985). Det finns således flera kognitiva mönster som skiljer påverkan av ledsenhet från påverkan av ilska, varav attributioner och upplevelse av kontroll utgör två av dem.

Kompensatorisk och retributiv rättvisa

Teorier om skuldbeläggande av och stöd till brottsoffer är intimt sammankopplade med teorier om bestraffning och compensation. Människors reaktioner på orättvisor kan leda till olika preferenser för åtgärder efter brottsliga händelser. Två vanliga paradig som används för att återställa rättvisa utgörs av så kallad *retributiv rättvisa*, att rättvisa skipas genom att förövaren bestraffas, och *kompensatorisk rättvisa*, att återställa rättvisa genom att brottsoffret kompenseras (Darley & Pittman, 2003). Bestraffning tycks vara en relativt instinktiv och kognitivt simpel respons (Liu m.fl., 2019) som kräver mindre reflektion (Carlsmith, Darley & Robinson, 2002) i jämförelse med compensation som kräver mer komplexa kognitiva processer, omfattande perspektivtagande och empati (van Prooijen, 2010). När retributiv rättvisa ställs emot kompensatorisk rättvisa, föredrar bedömare det förra (van Prooijen, 2010). Denna tendens förstärks om bedömningen utförs under tidspress (Liu m.fl., 2019). Om bedömaren upplever en emotionell närhet till brottsoffret kan dock kompensatorisk rättvisa föredras (van Prooijen, 2010). Balansen mellan bestraffning och compensation av förövare och brottsoffer medieras

av attributioner av skuld och ansvar, på så sätt att när skuld och ansvar attribueras till en individ tenderar bedömaren att föredra bestraffning (Darley & Pittman, 2003).

Ilska kan i kombination med specifika kognitiva uppfattningar om den brottsliga händelsen öka preferensen för bestraffning (Carlsmith m. fl., 2002; Darley & Pittman, 2003). Den starkast påverkande faktorn för distributionen av kompensation och bestraffning är bedömarens uppfattning om förövarens motiv och intention vid brottstillfället (Darley & Pittman, 2003). Uppfattningen om förövarens intention bakom en brottslig handling påverkar bedömarens emotionella respons, bedömning av skuld och vilken typ av åtgärd som föredras. Om brottet anses oaktsamt vållat, reagerar bedömaren primärt med att önska att förövaren ska kompensera offret. Om brottet anses orsakat genom ett vårdslöst uppförande, väcks reaktioner som medför en önskan om en kombination av bestraffning och kompensation. Om brottet anses avsiktligt orsakat uppkommer en stark emotionell och moralisk reaktion ("moral outrage"), kopplad till emotionerna förakt, ilska och äckel, som bidrar till en önskan om bestraffning av förövaren. Bedömaren kan även då vara benägen att kompensera offret. Generellt brukar brott mot person väcka en önskan hos betraktaren om att åtgärda skadan med mer än enbart kompensation (Darley & Pittman, 2003). Den ömsesidiga relationen mellan kompensation och bestraffning kan hjälpa oss att förstå förhållandet mellan skuldbeläggande och benägenheten att ge stöd till brottsoffer.

Bemötande av brottsoffer

Skuldbeläggande av brottsoffer är ett komplext fenomen som innebär att utsätta offret för negativa psykologiska konsekvenser efter utsatthet för brott. Det kan handla om att ifrågasätta, misstro eller att lägga delar av ansvaret för händelsen på brottsoffret istället för på förövaren eller situationella faktorer. Forskare har undersökt vilka faktorer som bidrar till benägenheten att skuldbelägga och sett att benägenheten att skuldbelägga brottsoffer till viss del kan påverkas av olika faktorer i brottsituationen, men främst av faktorer hos den som skuldbelägger (Adolfsson, 2018). Skuldbeläggande av brottsoffer kan, precis som bestraffning, vara ett sätt att återställa ordningen efter en brottslig händelse som utgjort ett psykologiskt hot mot upplevelsen av världen som en förutsägbar plats (Tetlock, 2007). Även sociala normer riskerar att omkullkastas av ett brott, vilket sänker tröskeln för att attribuera skuld till den som kan tänkas vara ansvarig (Tetlock m.fl., 2007). Enligt Alickes (2000) teori om *culpable control* kan negativa emotioner efter en vållad skada motivera människor att hitta och skuldbelägga den aktör som uppfattas ha orsakat merparten av det negativa emotionella tillståndet. Ilska väcker denna tendens oavsett om källan till den är relaterad till den aktuella situationen och påverkar bedömaren att läsa in avsikt i andras handlingar (Ask & Pina, 2011). Denna uppfattning leder till att en arg bedömare är mer benägen att se andras agerande som straffbart, jämfört med en ledsen (Ask & Pina, 2011). Den arga personen blir således motiverad till att skuldbelägga (Alicke, 2000). Ledsenhet verkar istället motivera och leda till beteendetendenser som handlar om att hjälpa och stötta (Hendriks, Croon & Vingerhoets, 2008).

Olika faktorer såväl i brottsituationen som hos betraktaren kan förklara människors benägenhet att efter en brottslig händelse föredra stöd eller

kompensation framför skuldbeläggande eller bestraffning. Gråt, som ett uttryck för ledsenhet, får betraktare att i högre utsträckning uppleva negativa emotioner (till exempel obekvämlighet, spändhet och arg) och i högre grad uttrycka en benägenhet att hjälpa och stötta (Hendriks m.fl., 2008). Trots en ökad upplevelse av negativa emotioner blir betraktare mindre benägna att uttrycka aggressioner gentemot gråtande personer (Hendriks m.fl., 2008). Detta kan förstås utifrån teorier om att stöttande beteenden främst kan ses som en följd av människors tendens att vilja reducera sina egna negativa emotioner (Hendriks & Vingerhoets, 2006). Att känna empati för en lidande person innebär att själv uppleva en ökad ledsenhet, vilket kan väcka en egoistisk motivation till att lindra den egna ledsenheten genom att hjälpa (Cialdini m.fl., 1987).

Även bedömares förväntningar på brottsoffers emotionella responser kan påverka benägenheten att ge stöd. *Emotional victim effect* (Ask & Landström, 2010) innebär att brottsoffer som uppvisar starka negativa emotioner uppfattas som mer trovärdiga än offer som uttrycker positiva eller väldigt lite emotioner överhuvudtaget. Trovärdighetsbedömningen medieras av både förväntningarna på dessa emotionella uttryck, men även av de emotionella responser som väcks hos betraktaren då offret uttrycker starka negativa emotioner. Bedömarens uppfattning om brottsoffrets trovärdighet riskerar att påverka bemötandet (Ask & Landström, 2010). Det finns även en genusbias i betraktares förväntningar på emotionell respons (Wrede & Ask, 2015). Kvinnliga brottsoffer förväntas uppleva mer emotioner fokuserade på situationen (ångest och rädsla) samt riktade inåt (skam, skuld och ledsenhet), medan manliga brottsoffer förväntas uppleva desto mer emotioner fokuserade på andra (hat och ilska). Emotioner som fokuseras utåt gentemot andra (såsom ilska och hat) kan signalera brist på samarbete (Van Doorn, Heerdink & Van Kleef, 2012). Detta medför en risk att betraktare drar sig undan och erbjuder mindre stöd till män jämfört med kvinnor och att kvinnliga brottsoffer kan uppfattas som mindre kapabla att hantera den brottsliga händelsen och i högre utsträckning vara i behov av hjälp jämfört med män (Wrede & Ask, 2015).

Individuella faktorer

Omsorg om brottsoffer. Utöver bedömarens emotionella reaktioner på brott kan det även finnas individuella faktorer som påverkar benägenhet att skuldbelägga eller ge stöd åt brottsoffer. En sådan faktor kan vara bedömarens grad av omsorg om brottsoffer, vilket kan mätas genom *Victim Concern Scale* (VCS; Clements, Brannen, Kirkley, Gordon & Church, 2006). Omsorg om brottsoffer tycks utgöra en egen faktor som varken korrelerar med personlighetsdrag enligt Big Five, grad av auktoritarianism, önskan om att bestraffa, empati eller politisk ideologi (Clements m.fl., 2006). Kvinnor och äldre rapporterar generellt högre omsorg i jämförelse med män och yngre deltagare (Clements m.fl., 2006). Överlag visar människor högst omsorg om sårbara offer (till exempel barn) och offer för våldsamma brott (till exempel våldtäktsoffer) samt lägst omsorg om "klandervärda" offer (till exempel offer med ett kriminellt förflutet; Clements m.fl., 2006). Människor kan ha en generell omsorg om både offer och förövare, genom att hög grad av omsorg om offer inte talar emot en önskan om rehabilitering av förövare

(Clements m.fl., 2006). Förutom bedömares omsorg om brottsoffer finns andra individuella faktorer som påverkar bemötande av brottsoffer.

Moraliska värdegrunder. Moraliska värdegrunder utgör en individuell faktor som kan påverka bedömningar av rätt och fel och därmed benägenhet att skuldbelägga eller ge stöd åt brottsoffer. Moral Foundations Theory (MFT; Graham m.fl., 2013) menar att minst fem olika grundläggande moraliska värdegrunder har utvecklats evolutionärt och att olika kombinationer av dessa kan värderas i högre eller lägre grad beroende på kulturell kontext. *Omsorg/skada* (“care/harm”) är en värdegrund som utvecklats utifrån ett behov att skydda sårbara individer, men kan idag väcka en medkänsla inför barn, offer och berättelser om lidande, samt ilska gentemot skadegörare (Graham m.fl., 2013). *Rättvisa/bedrägeri* (“fairness/cheating”) har utvecklats utifrån ett behov av att identifiera fuskande samarbetspartners och kan idag även omfatta attributioner gällande tredjepartsinteraktioner, till exempel skvaller. Samarbete kan historiskt ha ökat sannolikheten för människor att nå framgång, vilket kan ha legat till grund för utvecklingen av värdegrunden *lojalitet/svek* (“loyalty/betrayal”) som idag kan påverka upplevelser kring grupptillhörigheter. Individer har behövt utveckla olika förhållningssätt för att navigera i dominanshierarkier, vilket kan ha skapat värdegrunden *auktoritet/revolt* (“authority/subversion”; Graham m.fl., 2013). Vid avsiktlig överträdelse av dessa föregående värdegrunder väcks ilska (Landmann och Hess, 2018). Värdegrunden *helighet/förnedring* (“sanctity/degradation”) korrelerar däremot med äckel (Rozin, Haidt och McCauley, 2008). Den anses ursprungligen ha utvecklats ur ett behov att skydda människor från smittor och ohälsosam föda och kan ge upphov till moraliska reaktioner gentemot exempelvis normavvikande personer (Graham m.fl., 2013).

Två olika kombinationer av värdegrunder har visat sig vara särskilt relevanta för människors uppfattning om samhället, deras politiska orientering och syn på brottsoffer. Liberala förlitar sig främst på värdegrunderna omsorg/skada och rättvisa/bedrägeri, medan konservativa förlitar sig i hög grad på alla fem värdegrunder (Haidt & Graham, 2007; Graham, Haidt & Nosek, 2009), men i första hand på värdegrunderna lojalitet/svek, auktoritet/revolt och helighet/förnedring (Graham m.fl., 2011). Värdegrunderna omsorg/skada och rättvisa/bedrägeri benämns med ett gemensamt namn *individualiserande värderingar* (“individualizing values”), medan lojalitet/svek, auktoritet/revolt och helighet/förnedring benämns *bindningsvärderingar* (“binding values”; Graham m.fl., 2013). Människor med individualiserande värderingar förespråkar omsorg och ser skadeverkan som en moralisk överträdelse, medan människor med bindningsvärderingar önskar förhindra destabilisering av grupper eller samhällen genom att förhindra respektlösa, orena eller illojala beteenden (Niemi och Young, 2016). Individualiserande värderingar och bindningsvärderingar utgör starka prediktorer för skuldbeläggande av brottsoffer, även fast effekten i viss mån kan påverkas genom att förändra beskrivningar av brott. När brottsoffret verbalt placeras i en subjektsposition i beskrivningen av ett brott (när en brottslig händelse beskrivs utifrån brottsoffrets perspektiv) kan offret uppfattas ha mer ansvar och kausal kontroll (Niemi och Young, 2016). Vid högre grad av individualiserande värderingar ökar skuldbeläggande av förövare och skuldbeläggande av offer minskar, medan det motsatta mönstret gäller vid bindningsvärderingar (Niemi och Young, 2016). Hög grad av bindningsvärderingar predicerar även att deltagare

uppfattar offer som orena, fördelar mer ansvar på offer, samt bedömer att offer i högre grad och förövare i lägre grad hade möjlighet att göra skillnad (Niemi och Young, 2016). Olika uppfattningar om rätt och fel, baserade på evolutionärt utvecklade och kulturellt utformade värdegrunder, kan alltså bidra till skillnaden mellan människors olika emotioner och förhållningssätt gentemot brottsoffer.

Den föreliggande studien

Syftet med föreliggande studie var att uppnå en fördjupad förståelse för specifika emotioners påverkan på lekmäns reaktioner på brott. Studien utgör ett första steg i att undersöka om människors ledsenhet samvarierar med en benägenhet att erbjuda stöd till brottsoffer och om människors ilska samvarierar med en benägenhet att skuldbelägga brottsoffer. Studien använde en korrelationell design för att genom ett självskattningsformulär undersöka förhållandet mellan upplevd grad av ilska och ledsenhet i relation till ett brott (prediktorer) och grad av skuldbeläggande och stöd till brottsoffer (utfallsvariabler). Baserat på den forskning som beskrivits ovan har följande hypoteser formulerats:

Hypotes 1: Starkare upplevd ledsenhet korrelerar med (a) ökad benägenhet att erbjuda stöd till brottsoffret och (b) minskad benägenhet att skuldbelägga brottsoffret.

Hypotes 2: Starkare upplevd ilska korrelerar med (a) minskad benägenhet att erbjuda stöd till brottsoffret och (b) ökad benägenhet att skuldbelägga brottsoffret.

Studiens hypoteser, material och analysplan förregistrerades på Open Science Framework (OSF; <https://osf.io/83fg6/files/>).

Metod

Deltagare

Studien hade resurser att samla in data från 200 deltagare. Utifrån detta antal gjordes en sensitivitetanalys med hjälp av mjukvaran G*Power v3.1 enligt följande parametrar: korrelation med 2-sidig prövning, alfanivå 0.05 och power 0.80. Analysen visade att studien hade möjlighet att, utifrån dessa parametrar, upptäcka en effekt av storleken $r = .195$ (en liten till medelstor effekt) vilket bedömdes vara acceptabelt. Deltagarna rekryterades via den internetbaserade plattformen Amazon Mechanical Turk (MTurk). Endast MTurk-arbetare boende i USA, med en godkännandegrad på $\geq 95\%$ erbjöds deltagande. Deltagarna under första vågens datainsamling ($N = 20$) erbjöds 2.40 USD (7.25 USD/timme) i ersättning, vilket sänktes för resterande deltagare till 1.20 USD baserat på att medverkan tog 10 minuter i genomsnitt att genomföra. Under den andra vågens datainsamling slutförde 194 deltagare enkäten. Efter att totalt 16 deltagare exkluderats (se exklusionskriterier nedan) kvarstod totalt 198 deltagare. Av dessa angav 115 (58.1 %) kvinna, 81 (40.9 %) man och 2 (1.0 %) annan (varav en specificerade *non-binary amab/transfemme*) som könsidentitet. Åldern varierade från 20 till 69 år ($M = 35.2$, $s = 10.9$, $Md = 32.5$). Antal deltagare med egen erfarenhet av den brottstyp som beskrevs i vinjetten var 64 (32.3 %) och antal deltagare med kännedom om en närståendes utsatthet för liknande brott var 122 (61.6 %), varav 56 personer (28.3 %)

tillhörde båda kategorierna. Vad gäller deltagarnas nuvarande, primära sysselsättning angav 139 (70.2 %) att de var anställda, 25 (12.6 %) att de var arbetslösa, 13 (6.6 %) att de var studenter, 6 (3.0 %) att de var pensionärer, 3 (1.5 %) att de inte ville svara samt 12 (6.1 %) annat (varav 3 deltagare specificerade att de var egenföretagare och 9 att de var *stay at home mom*).

Procedur och material

Inledning. En enkät administrerades med hjälp av det internetbaserade verktyget Qualtrics. Deltagarna delgavs information enligt forskningsetiska regler och rekommendationer avseende utformning av följebrev till enkätbaserade undersökningar (se Bilaga 1; Ejlertsson, 2014), samt ombads bekräfta att de tagit del av informationen och gav sitt samtycke till deltagande i studien. Deltagarna informerades om att de hade maximalt 30 minuter på sig att fullständigt besvara enkäten.

Vinjetter. Deltagarna randomiserades till att läsa en av fyra vinjetter som vardera beskrev ett av fyra brott; hot, sexuellt ofredande, trakasserier och misshandel. Dessa fyra utgör Sveriges vanligaste typer av brott mot person och kan därmed tänkas representera sådana brottstyper som människor ofta kommer i kontakt med (Nordén, 2018). Vinjetterna utformades med inspiration från förlagor i andra studier (Wrede och Ask, 2015; Adolfsson, 2018) och var, i syfte att väcka emotioner, grafiska i sin beskrivning av brotten. Vinjetterna beskrev brottets händelseförlopp ur offrets perspektiv och motsvarade vardera ca 350 ord, uppdelade i tre stycken (se Bilaga 1). Deltagarna uppmanades att läsa texten noggrant eftersom de senare skulle få besvara frågor om den.

Emotionsskattningar. Därefter skattade deltagarna i vilken grad de under vinjettläsningen upplevt 12 olika emotioner, presenterade i randomiserad ordning och graderade på en 5-gradig skala från (1) *mycket lite eller inte alls* ("very slightly or not at all"; se Bilaga 1) till (5) *i mycket hög grad* ("extremely"). Emotionerna och skalstegen valdes från the Positive and Negative Affect Schedule - Expanded Form (PANAS-X; Watson och Clark, 1994). Från subskalorna *aggression* ("hostility") och *ledsenhet* ("sadness") valdes tre items vardera för att mäta våra prediktorvariabler. Av dessa konstruerades två index med god intern reliabilitet: *ilska* ($\alpha = .81$), bestående av emotionerna *arg* ("angry"), *aggressiv* ("hostile") och *retlig* ("irritable"), samt *ledsenhet* ($\alpha = .89$), bestående av emotionerna *ledsen* ("sad"), *dyster* ("blue") och *nedstämd* ("downhearted"). Utöver de emotioner som inkluderades i huvudanalysen förekom som utfyllnad sex andra emotioner, exempelvis *uppmärksam* ("attentive"), *rädd* ("afraid") och *äckel* ("disgust").

Stöd. Deltagarnas benägenhet att erbjuda stöd till brottsoffret i vinjetten mättes genom tre frågor. För att undvika takeffekter konstruerades frågorna som en avvägning, där deltagaren aktivt prioriterade mellan att förespråka bestraffning av förövaren och att förespråka stöd till brottsoffret (t.ex. "If you were to rate the relative importance of supporting John and punishing the person(s) contacting him, what do you feel is more important to you right now?"; se Bilaga 1). Deltagaren angav sina svar på en visuell analog skala med definierade ändpunkter (t.ex. 1 = *Much more important to punish the person(s) contacting him*, 100 = *Much more important to support John*) och en neutral mittpunkt (50 = *Equally important*). Genom att beräkna varje deltagares medelvärde för de tre skattningarna skapades ett index med god intern reliabilitet ($\alpha = .85$).

Skuld. I föreliggande studie mättes skuldbeläggande av brottsoffret genom tre frågor (t.ex. ”To what extent do you feel that John should have behaved in another way to prevent what happened?”; se Bilaga 1) med svarsalternativ på en 7-gradig skala från (1) *inte alls* (“not at all”) till (7) *i mycket hög utsträckning* (“to a great extent”) vilka sammanslogs till ett medelvärdesindex ($\alpha = .79$). Två frågor gällande skuldbeläggande och bestraffning av förövare togs i föreliggande studie med som utfyllnad (se Bilaga 1). Dessa valdes även att utforskas explorativt. Eftersom den interna reliabiliteten var låg ($\alpha = .37$) formades inget index för skuldbeläggande av förövare. Dessa sammanlagt fem frågor om skuldbeläggande av brottsoffer och förövare konstruerades utifrån förlagor i Strömwall, Landström och Alfredsson (2014).

Uppmärksamhetskontroll och erfarenhet. En kontrollfråga i syfte att säkerställa deltagarnas uppmärksamhet skapades för varje vinjett (t.ex. ”Which of the following happened to Maria in the scenario?”; se Bilaga 1). Ett felaktigt val bland fem svarsalternativ, varav ett var korrekt, utgjorde ett exklusionskriterium (se nedan). Deltagarens egen erfarenhet av den brottstyp som beskrevs och kännedom om en närståendes utsatthet för liknande brott mättes genom två frågor, anpassade till respektive vinjett (t.ex. ”Have you ever been a victim of harassment?” och ”Can you think of a situation where someone you know has been a victim of harassment?”).

Individuella skillnader. I syfte att kontrollera för individuella skillnader gällande generell omsorg om brottsoffer och moraliska värdegrunder ombads deltagarna även besvara två validerade frågebatterier: Victim Concern Scale (VCS-22; Clements m.fl. 2006) och Moral Foundations Questionnaire (MFQ20; <https://www.moralfoundations.org/questionnaires>), vilka inkluderades i analysen som kovariater. VCS-22 beskriver brottsoffer med 22 olika egenskaper, exempelvis *offer för kidnappning* (“victims of kidnapping”; se Bilaga 1) och *offer som är mor- eller farföräldrar* (“victims who are grandparents”), vilka var och en skattades på en 5-gradig skala från (1) *bryr mig inte alls* (“not concerned”) till (5) *bryr mig extremt mycket* (“extremely concerned”). Deltagarnas skattningar sammanslogs till ett medelvärdesindex ($\alpha = .95$) som ett mått på total omsorg om brottsoffer. Deltagarna ombads därefter att besvara MFQ20 bestående av två delar med vardera 10 påståenden. I den första delen skattade deltagarna vilken relevans påståendena, exempelvis *huruvida någon lidit känslomässigt* (“Whether or not someone suffered emotionally”) har för att avgöra om något är rätt eller fel, från (1) *inte alls relevant* (“not at all relevant”) till (6) *extremt relevant* (“extremely relevant”). I den andra delen skattade deltagarna i vilken grad de instämde med påståendena, exempelvis *alla barn behöver lära sig att respektera auktoriteter* (“respect for authority is something all children need to learn”), från (1) *instämmer inte alls* (“strongly disagree”) till (6) *instämmer i hög grad* (“strongly agree”). Enligt Graham m.fl. (2011) kan MFQ20 uppdelas i fem subskalor, motsvarande de fem huvudsakliga värdegrunderna, vilka i föreliggande studie fick måttlig till acceptabel intern konsistens: *skada* (“harm”; $\alpha = .65$), *rättvisa* (“fairness”; $\alpha = .61$), *ingrupp* (“ingroup”; $\alpha = .71$), *auktoritet* (“authority”; $\alpha = .73$), samt *renhet* (“purity”; $\alpha = .63$). I syfte att skilja mellan en mer politiskt konservativ grupp som skattar högt på samtliga fem index och en mer liberal grupp som skattar signifikant högre på *individualiserande värderingar*, men lägre på *bindningsvärderingar*, skapades indexet *bindningsvärderingar* (“binding values”; $\alpha = .81$) av indexen *ingrupp*, *auktoritet* och *renhet*, varefter indexet *progressivism* (“progressivism”) skapades av medelvärdet för *skada* och *rättvisa* ($\alpha = .77$) subtraherat med medelvärdet för *bindningsvärderingar*

(Graham m.fl., 2011). Avslutningsvis ombads deltagarna besvara frågor gällande demografiska variabler (ålder, könsidentitet och nuvarande, huvudsaklig sysselsättning).

Exklusionskriterier. Fyra förregistrerade exklusionskriterier uppställdes: Deltagare exkluderades från dataanalyserna (a) om undersökningen inte besvarats inom 30 minuter (eftersom detta indikerar att enkäten inte besvarats på ett uppmärksam sätt), (b) om undersökningen besvarats på 5 minuter eller mindre (eftersom det var osannolikt att materialet på denna tid grundligt bearbetats enligt instruktionerna; 11 deltagare exkluderade), (c) om kontrollfrågan besvarats på ett felaktigt sätt (4 deltagare exkluderade), och (d) om skattningarna på något av utfallsmåtten skilde sig från medianvärdet i stickprovet med mer än tre gånger den ”absoluta medianavvikelsen” (1 deltagare exkluderad; Leys, Ley, Klein, Bernard, & Licata, 2013).

Resultat

Beskrivande statistik kring skattningarna bekräftade att våra vinjetter gav upphov till påtaglig variation i emotionerna ledsenhet ($M = 2.57, s = 1.13$) och ilska ($M = 2.66, s = 1.12$). Även frågorna om stöd till brottsoffret ($M = 53.18, s = 23.26$) och skuldbeläggande av brottsoffret ($M = 2.36, s = 1.30$) verkade rymma avsevärd variation. Korrelationer, medelvärden, standardavvikelser och omfång för studiens huvudvariabler presenteras i Tabell 1.

I föreliggande studie undersöktes följande två hypoteser: Starkare upplevd ledsenhet korrelerar med (H1a) ökad benägenhet att erbjuda stöd till brottsoffret och (H1b) minskad benägenhet att skuldbelägga brottsoffret. Starkare upplevd ilska korrelerar med (H2a) minskad benägenhet att erbjuda stöd till brottsoffret och (H2b) ökad benägenhet att skuldbelägga brottsoffret. För att testa dessa hypoteser genomfördes två separata hierarkiska multipla regressionsanalyser för att undersöka sambanden mellan deltagarnas skattade emotionella respons (ledsenhet och ilska) och benägenhet att erbjuda stöd till, respektive skuldbelägga, brottsoffret. I Steg 1 inkluderades demografiska variabler: ålder, könsidentitet, samt egen eller närståendes erfarenhet av brottstypen. I Steg 2 inkluderades de variabler som mäter individuella skillnader (Total Victim Concern, MFQ Progressivism och MFQ Bindningsvärderingar), och i Steg 3 vilken av de fyra vinjetterna som deltagaren tagit del av. Steg 4 inkluderade de huvudsakliga prediktorerna upplevd ledsenhet och ilska. Resultaten för analyserna presenteras i Tabell 2 (benägenhet att erbjuda stöd) och Tabell 3 (benägenhet att skuldbelägga).

Tabell 1.

Korrelationer och deskriptiv statistik för prediktorerna samt utfallsvariablerna stöd och skuldbeläggande.

Mått	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stöd	-								
2. Skuldbeläggande	-.15*	-							
3. Ålder (antal år)	.04	.10	-						
4. Närhet till brott ^a	.09	-.02	-.00	-					
5. MFQ Progressivism ^b	.14*	-.29**	-.12	.16*	-				
6. MFQ Bindningsvärderingar	-.09	.24**	.22**	-.07	-.75**	-			
7. VCS Totalt Index ^c	.11	-.89	.07	.23**	.27**	.05	-		
8. Ledsenhet	.16*	-.05	-.13	.07	-.04	.16*	.25**	-	
9. Ilska	-.02	.04	.03	.17*	-.12	.18**	.11	.45**	-
<i>M</i>	53.24	2.34	35.15	0.66	1.31	3.42	3.90	2.58	2.66
<i>s</i>	23.31	1.27	10.92	0.48	1.01	0.85	0.63	1.13	1.13
<i>Max</i>	100	6.00	69.00	1.00	4.00	5.25	5.00	5.00	5.00
<i>Min</i>	0.00	1.00	20.00	0.00	-0.83	1.50	2.18	1.00	1.00

^a Egen eller närståendes upplevelse av det beskrivna brottet.

^b MFQ = Moral Foundations Questionnaire

^c VCS = Victim Concern Scale

* $p < .05$. ** $p < .01$.

Benägenhet att erbjuda brottsoffret stöd

Varken Steg 1 (demografiska variabler), $R^2 = .03$, $F(4, 193) = 1.60$, $p = .176$, Steg 2 (individuella skillnader), $\Delta R^2 = .01$, $F(7, 190) = 1.28$, $p = .263$, eller Steg 3 (vinjetter), $\Delta R^2 = .04$, $F(10, 187) = 1.62$, $p = .104$, innebar en signifikant ökning av förklarad varians i deltagarnas benägenhet att erbjuda stöd till brottsoffret. Regressionskoefficienterna för vinjetten som beskrev sexuellt ofredande och den som beskrev trakasserier var dock signifikanta. I Steg 4 ledde tillägget av de huvudsakliga prediktorerna (ledsenhet och ilska) till en signifikant förändring i förklarad varians, $\Delta R^2 = .04$, $F(2, 185) = 4.39$, $p = .014$. Detta tillägg innebar en signifikant ökning av justerad förklarad varians i den totala modellen till 6 %, $R^2_{Adj} = .06$, $F(12, 185) = 2.13$, $p = .017$. Graden av upplevd ledsenhet visade ett signifikant positivt samband med benägenheten att erbjuda stöd, vilket ger stöd till Hypotes 1a. Den ostandardiserade koefficienten för ledsenhet visade att en ökning med 1 steg för ledsenhet innebar en ökning i benägenhet att erbjuda stöd på 4.88 enheter, $b = 4.88$, $t(185) = 2.87$, $p = .005$, 95 % CI [1.52, 8.24]. Grad av upplevd ilska visade inte ett signifikant samband med benägenheten att erbjuda stöd, varför Hypotes 2a ej erhöll stöd. Utöver ledsenhet visade resultatet att två av

vinjettvariablernas regressionskoefficienter var signifikanta: vinjetten som beskrev sexuellt ofredande, $b = -12.61$, $t(185) = -2.52$, $p = .013$, 95 % CI [-22.50, -2.73], och den som beskrev trakasserier, $b = -11.25$, $t(185) = -2.42$, $p = .016$, 95 % CI [-20.43, -2.08]), ledde till en signifikant lägre grad av stöd i jämförelse med referenskategori (vinjetten som beskrev misshandel).

Tabell 2. Hierarkisk multipel regressionsanalys av deltagarnas benägenhet att erbjuda offret stöd.

Prediktor	Steg 1 (β)	Steg 2 (β)	Steg 3 (β)	Steg 4 (β)
Steg 1 (demografiska variabler)				
Ålder (antal år)	0.05	0.06	0.06	0.11
Närhet till brott ^a	0.07	0.04	0.06	0.06
Könsidentitet (man) ^b	-0.13	-0.11	-0.12	-0.12
Könsidentitet (other) ^c	0.08	0.06	0.07	0.08
Steg 2 (individuella skillnader)				
MFQ Progressivism ^d		0.07	0.09	0.08
MFQ Bindningsvärderingar		-0.03	-0.03	-0.08
VCS Totalt index ^e		0.06	0.05	-0.00
Steg 3 (vinjetter)				
Vinjett (hot) ^f			-0.16	-0.17
Vinjett (sexuellt ofredande) ^g			-0.21*	-0.24*
Vinjett (trakasserier) ^h			-0.19*	-0.21*
Steg 4 (emotionell respons)				
Ledsenhet				0.24**
Ilska				-0.05
R^2	.03	.05	.08	.12*
R^2_{Adj}	.01	.01	.03	.06*
ΔR^2	.03	.01	.04	.04*

^a 0 = ingen egen upplevelse/inget exempel på närståendes upplevelse av det beskrivna brottet, 1 = egen upplevelse/exempel på närståendes upplevelse av det beskrivna brottet.

^b 0 = kvinna, 1 = man

^c 0 = kvinna, 1 = annan

^d MFQ = Moral Foundations Questionnaire

^e VCS = Victim Concern Scale

^f 0 = misshandel, 1 = hot

^g 0 = misshandel, 1 = sexuellt ofredande

^h 0 = misshandel, 1 = trakasserier

* $p < 0.05$ ** $p < 0.01$

Benägenhet att skuldbelägga brottsoffret

Regressionskoefficienterna för Steg 1 (demografiska variabler), $R^2 = .03$, $F(4, 193) = 1.24$, $p = .296$, var inte signifikanta i något av stegen. Tillägget av variablerna i Steg 2 (individuella skillnader) ledde till en signifikant ökning i förklarad varians, $\Delta R^2 = .07$, $F(7, 190) = 2.78$, $p = .009$. I detta steg var dock inte någon av de individuella

regressionskoefficienterna signifikant. Även Steg 3 (vinjetter) innebar en signifikant förändring i mängden förklarad varians, $\Delta R^2 = .04$, $F(10, 187) = 2.89$, $p = .002$. Regressionskoefficienten för MFQ Progressivism var signifikant i detta steg och fortsatte vara så även i Steg 4, men ingen av regressionskoefficienterna för vinjettvariablerna var signifikanta. Tillägget av de huvudsakliga prediktorerna (ledsenhet och ilska) i Steg 4 ledde inte till en signifikant förändring i förklarad varians, $\Delta R^2 = .01$, $F(2, 185) = 0.01$, $p = .432$. Trots detta kunde resultatet visa att modell 4 med samtliga prediktorer förklarar en signifikant del (9%) av variansen i utfallsmåttet, $R^2_{Adj} = .09$, $F(12, 185) = 2.55$, $p = .004$. Varken Hypotes 1b eller 2b erhöll stöd. Resultaten indikerade dock att MFQ Progressivism var en signifikant, negativ prediktor av grad av skuldbeläggande. Den ostandardiserade koefficienten för MFQ Progressivism visade att en ökning med 1 steg innebar en minskning i benägenhet att skuldbelägga brottsoffret på 0.33 enheter, $b = -0.33$, $t(185) = -2.27$, $p = .040$, 95 % CI [-0.63, -0.04].

Tabell 3. Hierarkisk multipel regressionsanalys av deltagarnas benägenhet att skuldbelägga offret.

Prediktor	Steg 1 (β)	Steg 2 (β)	Steg 3 (β)	Steg 4 (β)
Steg 1 (demografiska variabler)				
Ålder (antal år)	0.01	0.07	0.05	0.04
Närhet till brott ^a	-0.01	0.03	0.05	0.06
Könsidentitet (man) ^b	0.06	0.02	0.02	0.04
Könsidentitet (annan) ^c	-0.10	-0.05	-0.05	-0.05
Steg 2 (individuella skillnader)				
MFQ Progressivism ^d		-0.21	-0.26*	-0.27*
MFQ Bindningsvärderingar		0.06	0.02	0.04
VCS Totalt index ^e		-0.04	-0.01	0.01
Steg 3 (vinjetter)				
Vinjett (hot) ^f			0.09	0.09
Vinjett (sexuellt ofredande) ^g			0.13	0.17
Vinjett (trakasserier) ^h			-0.10	-0.10
Steg 4 (emotionell respons)				
Ledsenhet				-0.05
Ilska				-0.07
R^2	.03	.09*	.13*	.14*
R^2_{Adj}	.01	.06*	.09*	.09*
ΔR^2	.03	.07**	.04*	.01

^a 0 = ingen egen upplevelse/inget exempel på närståendes upplevelse av det beskrivna brottet, 1 = egen upplevelse/exempel på närståendes upplevelse av det beskrivna brottet.

^b 0 = kvinna, 1 = man

^c 0 = kvinna, 1 = annan

^d MFQ = Moral Foundations Questionnaire

^e VCS = Victim Concern Scale

^f 0 = misshandel, 1 = hot

^g 0 = misshandel, 1 = sexuellt ofredande

^h 0 = misshandel, 1 = trakasserier

* $p < 0.05$ ** $p < 0.01$

Explorativa analyser

Då resultaten indikerade att vinjetterna gav upphov till olika grad av stöd och skuldbeläggande analyserades skillnaderna mellan vinjetterna närmare. Två envägs ANOVA genomfördes för att jämföra effekten av de olika vinjetterna på vardera beroende variabel (benägenhet att ge stöd respektive skuldbelägga; se Tabell 4). Den första ANOVA:n påvisade, till skillnad från regressionsanalysen, inte någon skillnad mellan vinjetterna i benägenheten att erbjuda stöd, $F(3, 194) = 1,58, p = .194, \eta^2 = .02$. Den andra ANOVA:n visade en signifikant effekt av vinjetterna på benägenheten att skuldbelägga, $F(3, 194) = 2.77, p = .043, \eta^2 = .04$. Eftersom det fanns en signifikant skillnad mellan vinjetterna gällande benägenhet att skuldbelägga genomfördes Games-Howell post hoc-test, vilka indikerade att medelvärdet för vinjetten som beskrev trakasserier ($M = 1.94, s = 1.09$) signifikant skiljde sig från den vinjett som beskrev sexuellt ofredande ($M = 2.64, s = 1.23, p = .016$). Vinjetten som beskrev hot ($M = 2.41, s = 1.39$) och den som beskrev misshandel ($M = 2.36, s = 1.28$) skiljde sig dock inte signifikant från någon av de andra vinjetterna. Detta innebär att deltagarna skuldbelade offret för sexuellt ofredande i signifikant högre grad i relation till offret för trakasserier.

Två envägs ANOVA genomfördes även för att jämföra effekten av de olika vinjetterna på vardera huvudprediktor (ilska och ledsenhet; se tabell 4). Resultatet visade en signifikant effekt av vinjetterna på ilska, $F(3, 194) = 21.03, p < .001, \eta^2 = .25$, men inte på ledsenhet, $F(3, 194) = 2.00, p = .116, \eta^2 = .03$. Eftersom det fanns en signifikant skillnad mellan vinjetterna gällande grad av ilska genomfördes Games-Howell post hoc-test, vilka indikerade att vinjetten som beskrev sexuellt ofredande ($M = 3.58, s = 0.88$) väckte en signifikant högre grad av ilska än vinjetterna som beskrev trakasserier ($M = 2.45, s = 1.01, p < .001$), hot ($M = 2.12, s = 1.06, p < .001$) och misshandel ($M = 2.46, s = 0.10, p < .001$). Vinjetterna som beskrev trakasserier, hot och misshandel skiljde sig inte signifikant från varandra gällande ilska.

Emotionen *äckel* ("disgust") undersöktes vidare genom att som prediktorvariabel i Steg 4 inkluderas i två hierarkiska analyser med likadan uppbyggnad som i huvudanalyserna ovan. Resultatet indikerade att äckel varken utgjorde en signifikant prediktor eller förbättrade modellerna för den förklarade variansen av stöd eller skuldbeläggande.

Vad gäller skuldbeläggande och bestraffning av förövare undersöktes först variationen i svaren. Frågan gällande skuldbeläggande av förövare ledde till takeffekter i svaren ($M = 6.83, s = 0.66$). Mer variation fanns gällande frågan om bestraffning av förövaren ($M = 5.91, s = 1.13$). En hierarkisk multipel regressionsanalys med denna variabel som utfallsmått genomfördes, med samma design som för våra beroende variabler i huvudanalyserna¹. Resultatet av den fullständiga modellen visade att både ökad ilska, $b = 0.18, t(184) = 2.29, p = .023, 95\% \text{ CI } [0.03, 0.33]$, och ökad ledsenhet, $b = 0.15, t(184) = 2.13, p = .034, 95\% \text{ CI } [0.01, 0.29]$, var signifikant förknippade med en preferens för strängare bestraffning av förövaren. Även MFQ Progressivism, $b = 0.33, t(184) = 2.81, p = .005, 95\% \text{ CI } [0.10, 0.55]$ och MFQ Bindningsvärderingar, $b = 0.34, t(184) = 2.49, p = .014, 95\% \text{ CI } [0.07, 0.60]$ var signifikanta prediktorer i Steg 4. Vinjetten som beskrev trakasserier ledde till en signifikant lägre grad av bestraffning av

¹ Två deltagare exkluderades på basis av exklusionskriterium (d).

förövare jämfört med referenskategori misshandel, $b = -0.49$, $t(184) = -2.51$, $p = .013$, 95 % CI [-0.88, -0.11]. För fullständig redovisning av analysen, se Bilaga 2.

Tabell 4. Medelvärden över studiens huvudvariabler, grupperade enligt brottstyp.

Variabel	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>s</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
Stöd^a					
Misshandel	47	59.37	19.69	0.00	100.00
Hot	49	52.82	27.64	0.00	100.00
Sexuellt ofredande	51	49.73	22.84	8.00	99.67
Trakasseri	51	51.49	21.86	0.00	100.00
Total	198	53.24	23.31	0.00	100.00
Skuldbeläggande^b					
Misshandel	47	2.36	1.28	1.00	6.00
Hot	49	2.41	1.39	1.00	6.00
Sexuellt ofredande	51	2.64	1.23	1.00	5.33
Trakasseri	51	1.94	1.09	1.00	4.67
Total	198	2.34	1.27	1.00	6.00
Ilska^c					
Misshandel	47	2.46	1.00	1.00	4.67
Hot	49	2.12	1.06	1.00	5.00
Sexuellt ofredande	51	3.58	0.88	1.33	5.00
Trakasseri	51	2.45	1.01	1.00	5.00
Total	198	2.66	1.13	1.00	5.00
Ledsenhet^c					
Misshandel	47	2.42	1.14	1.00	5.00
Hot	49	2.38	1.14	1.00	4.67
Sexuellt ofredande	51	2.87	1.11	1.00	5.00
Trakasseri	51	2.63	1.09	1.00	5.00
Total	198	2.58	1.13	1.00	5.00

^a 0 – 100, >50 indikerar prioritering av stöd till brottsoffer framför bestraffning av förövare

^b 1 – 7, högre summa indikerar högre grad av skuldbeläggande

^c 1 – 5, högre summa indikerar starkare affekt

Diskussion

Föreliggande studie undersökte sambanden mellan ilska och ledsenhet och benägenhet att ge stöd till och skuldbelägga brottsoffer. Resultaten indikerade stöd för H1a (ledsenhet korrelerar positivt med benägenhet att ge stöd), men inte för H2a (ilska korrelerar negativt med benägenhet att ge stöd). Ledsenhet utgjorde den variabel som förklarade störst del av benägenhet att ge stöd till brottsoffer, vilket går i linje med tidigare forskning utifrån appraisal-teori (Lerner & Tiedens, 2006; Ellsworth & Dougherty, 2016) kring hur emotioner och kognitioner samverkar i reaktioner på brott. Resultaten indikerade inget stöd för vare sig H1b (ledsenhet korrelerar negativt med skuldbeläggande) eller H2b (ilska korrelerar positivt med skuldbeläggande). Trots att

hypotesen om att ökad ilska är förknippat med ökat skuldbeläggande av brottsoffer stöds av ett flertal tidigare studier (såsom Ask & Pina, 2011) får detta alltså inte stöd i föreliggande studie. Utöver huvudanalyserna genomfördes en explorativ regressionsanalys som visade att både ilska och ledsenhet var signifikanta, positiva prediktorer för bestraffningsgrad av förövaren.

Starkare ledsenhet samvarierade med ökad benägenhet att ge stöd, men även två av vinjettbetingelserna hade ett signifikant samband med benägenhet att ge stöd i resultaten för regressionsanalysen när vi kontrollerade för övriga variabler. Våra uppföljande variansanalyser indikerade dock att det inte fanns någon signifikant skillnad mellan de olika vinjetterna vare sig gällande ledsenhet eller benägenhet att ge stöd. Effekten av ledsenhet på benägenhet att ge stöd bör därför ej ha påverkats av vilken vinjett deltagarna tagit del av. Det är möjligt att vinjetterna som beskrev sexuellt ofredande respektive trakasserier fick en signifikant effekt på benägenhet att ge stöd på grund av att vi på förhand valt vinjetten som beskrev misshandel som referenskategori, vilken i förhållande till övriga tre visade ett något högre medelvärde. Att ökad ledsenhet kan bidra till en större vilja att ge stöd till brottsoffer går i linje med det tidigare forskning har indikerat. Resultaten kring våra hypoteser kan studeras i ljuset av vad som framhålls genom appraisal-teorier om emotionell påverkan på intern och situationell attribution. Ledsenhet är förknippat med situationell attribution (Ellsworth & Dougherty, 2016). Då våra resultat visade på ett samband mellan ledsenhet och benägenhet att ge stöd kan det tänkas att våra deltagare attribuerade en låg grad av kontroll och ansvar till brottsoffret, alltså låg grad av intern attribution. Attributioner av kontroll och ansvar över händelsen kan istället ha attribuerats till förövaren eller olika situationsfaktorer, vilket medfört att brottsoffret kunde ges stöd. Genom att attribuera brottsoffrets utsatthet till situationella faktorer kan deltagarnas ledsenhet även ha intensifierats.

Benägenhet att ge stöd mättes genom en avvägningsskala som konstruerades utifrån tidigare forskning om relationen mellan kompensatorisk och retributiv rättvisa. Vi trodde att ilska skulle minska benägenheten att ge stöd, vilket utifrån skalan innebar att öka bestraffning av förövaren, men vare sig ett positivt eller negativt samband framkom. När deltagarna behövde välja mellan att ge stöd till brottsoffret och att bestraffa förövaren, föredrog de i genomsnitt en jämlik fördelning mellan dessa. När de ombads att endast förhålla sig till förövaren var det dock uppenbart att deltagarna ansåg att förövarna betett sig opassande och när bestraffning av förövaren mättes enskilt, fanns en samvariation med grad av ilska. Även starkare ledsenhet samvarierade med en högre bestraffning av förövaren. Deltagarna ville alltså överlag bestraffa förövaren i lika hög grad som ge önskat stöd till brottsoffret och om de upplevde starkare ilska eller ledsenhet även fördela en strängare bestraffning till förövaren. Detta kan tyda på att deltagarna uppfattade de i vinjetterna beskrivna brotten som uppkomna genom avsiktligt eller vårdslöst uppförande (Darley & Pittman, 2003).

Vare sig ilska eller ledsenhet korrelerade med skuldbeläggande av brottsoffer i vår huvudanalys och i genomsnitt var skuldbeläggandet av brottsoffer mycket lågt. Utifrån appraisal-teorier (Ellsworth & Dougherty, 2016) kan deltagarna ha uppfattat visshet gällande vinjetternas händelseförlopp och sett en tydlig kausal agens hos förövaren, vilket samverkat och förstärkts av deltagarnas grad av ilska. Ilska kan påverka retributiv bestraffning av den som bedöms vara ansvarig i händelsen (Darley & Pittman, 2003). Deltagarna kan ha attribuerat den kausala agensen och ansvaret i vinjetterna till förövaren, vilket kan ha medfört att brottsoffren skonats. En möjlig

tolkning av ovanstående resultat, i kombination med resultat gällande bestraffning av förövaren, skulle därför kunna vara att den ilska som väcktes faktiskt bidrog till ett skuldbeläggande, men av vinjettens förövare snarare än dess offer. Deltagarna som läst vinjetten som beskrev sexuellt ofredande utmärkte sig genom att de skattade signifikant högre grad av ilska jämfört med övriga och även i högre grad skuldbelade brottsoffret, dock endast signifikant i förhållande till de som läst vinjetten som beskrev trakasserier. Detta skulle kunna gå i linje med tidigare forskning som funnit att offer för sexualbrott i hög grad tenderar att skuldbeläggas, vilket kan relateras till individuella faktorer hos bedömare som exempelvis hög tro på våldtäktsmyter (Adolfsson, 2018). Framtida forskning bör därför kontrollera för möjliga skillnader mellan sexualbrott och andra brott mot enskild person.

Huvudanalysen visade ett negativt samband mellan progressivism ur MFQ20 (Graham m.fl., 2011) och skuldbeläggande av brottsoffer och ett positivt samband mellan progressivism och bestraffning av förövare. Måttet progressivism räknas ut genom att måttet för bindningsvärderingar subtraheras från måttet för individualiserande värderingar, som ett sätt att skilja gruppen konservativa (vilka kan skatta högt på alla värdegrunder) från liberala (vilka främst förlitar sig på individualiserande värderingar). Även bindningsvärderingar korrelerade med bestraffning av förövare, dock ej med skuldbeläggande av brottsoffer. Sannolikt beror därmed resultatet på deltagarnas skattningar av de individualiserande värdegrunderna *omsorg/skada* och *rättvisa/bedrägeri*, vilket går i linje med tidigare forskning (Niemi & Young, 2016). Resultaten visade alltså att ju mer liberala deltagarna var, desto mindre skuldbelade de brottsoffren och desto mer önskade de bestraffa förövarna. Regressionsanalysen visade att den enda variabel som förklarade en del av skuldbeläggande av brottsoffer var deltagarnas moraliska värdegrunder, och då främst kombinationen av att de i högre grad värderade *omsorg/skada* och *rättvisa/bedrägeri*, samt i lägre grad *lojalitet/svek*, *auktoritet/revolt* och *helighet/förnedring*, vilket utgör en förutsättning för en högre grad av progressivism. Resultatet tyder alltså på att människor som värnar om rättvisa och sårbara individer, men betydligt mindre om grupp tillhörighet, maktförhållanden och moralisk renhet, i mindre grad skuldbelade brottsoffer.

Praktiska implikationer och framtida forskning

Våra resultat bidrar till kunskap om samverkande kognitiva och emotionella element i benägenheten att ge stöd till och skuldbelägga brottsoffer. Detta fynd är intressant utifrån ett brottsofferperspektiv och blir extra aktuellt med det behov Brottsförebyggande rådets rapport från hösten 2018 vittnar om (Nordén, 2018). Av offer för brott mot enskild person uppgav så många som 17 procent att de varit i behov av ett stöd som inte funnits tillgängligt. Att förstå vilka faktorer som ligger bakom benägenheten att ge stöd blir viktigt för att kunna möta dessa behov. Genom vår studie har ett tidigare obeforskat samband mellan ledsenhet och benägenhet att ge stöd kunnat konstateras.

Hur dessa fynd kan användas för att möta brottsoffers behov bör undersökas vidare. Utifrån appraisal-teorier finns en möjlighet att förändra emotionell och kognitiv påverkan i bedömningar. En strategi för att minska emotionernas påverkan kan enligt denna teori vara omvärdering ("reappraisal"), vilket innebär att aktivt förändra den kognitiva inramningen av den aktuella händelsen (Ellsworth & Dougherty, 2016). Detta

får även stöd av metaanalyser som visar att semantisk bearbetning är en viktig del av omvärderande emotionsreglering (Buhle m.fl., 2013; Messina, Bianco, Sambin och Viviano, 2015). Även Webb, Miles och Sheeran (2012) fann i en metaanalys att den mest effektiva strategin för att reglera emotioner var att ompröva det emotionella stimuli. I praktiken kan omvärdering enligt appraisal-teorier innebära att ompröva tolkningen av situationen utifrån någon av appraisal-dimensionerna: valens, nyhetsvärde, visshet, målinriktning, kausal agens eller kontroll (Ellsworth & Dougherty, 2016).

Det kan vara till gagn för allmänheten såväl som rättsväsendet att använda sig av strategier för omvärderande. Utifrån vetskapen om hur faktorer i bedömningen av en situation bidrar till olika emotionella responser kan exempelvis nämndemän få syn på hur deras domslut riskerar att påverkas utifrån de olika appraisal-dimensionerna. Jurister är ofta, medvetet eller omedvetet, bekanta med denna kunskap och kan använda den på olika vis i sitt yrkesutövande i rätten. Åklagare kan exempelvis framhålla de allvarliga skador brottsmålet inneburit (valens) och hur skadan orsakades avsiktligt av en specifik person (agens och kontroll). Försvarsadvokater kan i sin tur lyfta fram andra aspekter, såsom att lyfta fram agentens kontrollbrist, introducera andra agenter eller ovisshet kring vad som egentligen skedde (Ellsworth och Dougherty, 2016). Även för sociala institutioner såsom kvinnojourer och socialtjänst finns ett värde att få kunskap om hur emotioner kan påverka bemötande av brottsoffer och hur denna påverkan kan minskas genom omvärdering, för att på så sätt främja brottsoffrets återhämtning och minska deras utsatthet för framtida brott.

Den nyligen införda lagen om att samtycke måste föreligga vid sexuellt umgänge syftar enligt regeringen inte endast till att skärpa straffen, utan även att förändra värderingar och normer i samhället (Mannheimer, 2017). Även detta går i linje med omvärdering enligt appraisal-teorier då den nya lagen utmanar samhällets normer kring övergrepp och därmed kan bidra till att människor omvärderar sina perceptioner kring det skedda. Får allmänheten ett annat perspektiv på övergrepp kan således både kognitioner och emotioner ändras och i förlängningen även befolkningens benägenhet att ge stöd till offren.

Begränsningar och brister

Ett antal begränsningar i denna studie bör noteras. Studien har en korrelationell design varför resultaten visar samband, men ingen kausalitet. Eftersom studien genomfördes genom internetbaserad självskattning fanns ej fullständig kontroll över variablerna. Prediktorvariablerna relaterades alla till utfallsmåtten, utan att utforska ett mer komplext samband dem emellan. Framtida forskning skulle kunna undersöka relationerna mellan de olika variablerna genom kontrollerade experiment, för att dra slutsatser om eventuella medierande faktorer och kausala samband. Ett exempel på detta skulle kunna vara att inducera emotioner innan deltagarna exponeras för stimuli, i syfte att skapa mer kontroll över de emotionella responserna.

En annan möjlig begränsning är att studiens deltagare lever i USA, varför det hade varit intressant att replikera studien i en svensk kontext för att undersöka om sambandet mellan ledsenhet och benägenhet att ge stöd åt brottsoffer kvarstår. Vad gäller värderingar är MFT och MFQ lika tillämpbara i en amerikansk som i en svensk kontext. Sambanden mellan individualiserande värdegrunder och liberala politiska

åskådningar, samt bindningsvärderingar och konservativ åskådning, kan ses över stora delar av världen (Graham m.fl., 2011). Dessa samband var för västeuropéer i jämförelse med en amerikansk population i samma riktning men något mindre, alltså att korrelationerna pekade i samma riktning, men var något svagare. Med tanke på att Sverige har ett annat politiskt system skulle detta kunna påverka i vilken grad slutsatser gällande just politisk orientering kan generaliseras till en svensk population.

Deltagarna i föreliggande studie besvarade hela formuläret under en tidsgräns om 30 minuter, men hade ej någon särskild tidsgräns när de tog ställning till distributioner mellan stöd och straff, vilket kan ha medfört att de fick möjlighet att resonera och ta beslut på ett mer rationellt, kognitivt vis. Responsen av ilska är ofta intuitiv och automatiserad (Carlsmith m.fl., 2002) vilket även stöds av Liu m.fl. (2019) som fann att tidspress kunde öka deltagares benägenhet att enbart bestraffa förövare. Ilskan kan därmed ha gett mindre effekt på utfallet i föreliggande studie än om deltagarna hade behövt svara på ett snabbare, mer automatiserat sätt. Användningen av vinjettstudier för att undersöka emotionella upplevelser har kritiserats av bland annat Collett och Childs (2011) som menar att vinjetter riskerar att väcka för svaga emotionella reaktioner för att användas som en valid undersökningsmetod. Ferrer, Grenen och Taber (2015) fann dock i en metaanalys stöd för internetbaserad inducering av generellt positiva och negativa emotioner, inklusive ilska, ledsenhet och äckel. Vi menar att variationen i skattningen av emotioner i föreliggande studie tyder på en effektiv design.

Slutsatser

Föreliggande studie bidrar till en mer nyanserad bild av hur emotioner påverkar reaktioner på brott. Mer specifikt visar fynden att ledsenhet har ett positivt samband med benägenheten att ge stöd. Studien är samstämmig med forskningsfynd (av bl a Lerner & Tiedens, 2006; Ask & Pina, 2011) som visar att olika negativa emotioner (såsom ledsenhet och ilska) bidrar till olika slags reaktioner. En ökad kunskap om emotioners inflytande blir således av vikt för allmänheten såväl som för rättsväsendet och sociala institutioner, för att minska oönskad emotionell inverkan på bedömningar och att öka relevanta åtgärder efter brott.

Referenser

- Adolfsson, K. (2018). *Blaming victims of rape*. (Doktorsavhandling, Göteborgs universitet, Göteborg, ISBN: 978-91-7833-193-2). Hämtad 070119 från <http://hdl.handle.net/2077/57769>
- Alicke, M. D. (2000). Culpable control and the psychology of blame. *Psychological Bulletin*, 126(4), 556-574. <http://dx.doi.org/10.1037/0033-2909.126.4.556>
- Ask, K., & Landström, S. (2010). Why emotions matter: Expectancy violation and affective response mediate the emotional victim effect. *Law and Human Behavior*, 34, 392-401. <http://dx.doi.org/10.1007/s10979-009-9208-6>
- Ask, K., & Pina, A. (2011). On being angry and punitive: How anger alters perception of criminal intent. *Social Psychological and Personality Science*, 2(5), 494-499. <http://dx.doi.org/10.1177/1948550611398415>

- Buhle, J. T., Silvers, J. A., Wager, T. D., Lopez, R., Onyemekwu, C., Kober, H., Ochsner, K. N. (2014). Cognitive reappraisal of emotion: A meta-analysis of human neuroimaging studies. *Cerebral Cortex*, 24(11), 2981-2990.
<http://dx.doi.org/10.1093/cercor/bht154>
- Carlsmith, K. M., Darley, J. M., & Robinson, P. H. (2002). Why do we punish? Deterrence and just deserts as motives for punishment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 83, 284-299.
<http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.83.2.284>
- Cialdini, R. B., Schaller, M., Houlihan, D., Arps, K., Fultz, J., & Beaman, A. L. (1987). Empathy-based helping: Is it selflessly or selfishly motivated? *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 749-758.
<http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.52.4.749>
- Clements, C., Brannen, D., Kirkley, S., Gordon, T., & Church, W. (2006). The measurement of concern about victims: Empathy, victim advocacy and the Victim Concern Scale (VCS). *Legal and Criminological Psychology*, 11(2), 283-295. <http://dx.doi.org/10.1348/135532505X79573>
- Collett, J. L., & Childs, E. (2011). Minding the gap: Meaning, affect, and the potential shortcomings of vignettes. *Social Science Research*, 40, 513-522.
<http://dx.doi.org/10.1016/j.ssresearch.2010.08.008>
- Darley, J. M., & Pittman, T. S. (2003). The psychology of compensatory and retributive justice. *Personality and Social Psychology Review*, 7(4), 324-336.
http://dx.doi.org/10.1207/S15327957PSPR0704_05
- Graham, J., Haidt, J., & Nosek, B. A. (2009). Liberals and conservatives rely on different sets of moral foundations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 96(5), 1029-1046. <http://dx.doi.org/10.1037/a0015141>
- Graham, J., Nosek, B., Haidt, J., Iyer, R., Koleva, S., Ditto, P., & King, L. (2011). Mapping the Moral Domain. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101(2), 366-385. <http://dx.doi.org/10.1037/a0021847>
- Graham, J., Haidt, J., Koleva, S., Motyl, M., Iyer, R., Wojcik, S. & Ditto, P. (2013). Moral Foundations Theory: The Pragmatic Validity of Moral Pluralism. *Advances in Experimental Social Psychology*, 47, 55-130.
<https://doi.org/10.1016/B978-0-12-407236-7.00002-4>
- Haidt, J., & Graham, J. (2007). When morality opposes justice: Conservatives have moral intuitions that liberals may not recognize. *Social Justice Research*, 20(1), 19. <http://dx.doi.org/10.1007/s11211-007-0034-z>
- Hendriks, M. C. P., Croon, M. A., & Vingerhoets, A. J. J. M. (2008). Social reactions to adult crying: The help-soliciting function of tears. *Journal of Social Psychology*, 148, 22-41. <http://dx.doi.org/10.3200/socp.148.1.22-42>
- Hendriks, M. C. P., & Vingerhoets, A. J. J. M. (2006). The social messages of crying faces: Their influence on person perception, experienced emotions and reported overt behavior of others. *Cognition and Emotion*, 20, 878-886
<http://dx.doi.org/10.1080/02699930500450218>
- Ejlertsson, G. (2014). *Enkäten i praktiken: en handbok i enkätmetodik*. (3. [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Ellsworth, P. C., & Dougherty, A. (2016). Appraisals and reappraisals in the courtroom. *Emotion Review*, 8(1), 20-25.
<http://dx.doi.org/10.1177/1754073915601227>

- Ferrer, R. A., Grenen, E. G., & Taber, J. M. (2015). Effectiveness of internet-based affect induction procedures: A systematic review and meta-analysis. *Emotion, 15*(6), 752-762. <http://dx.doi.org/10.1037/emo0000035>
- Freeman, L. (2013). *Support for victims: Findings from the Crime Survey for England and Wales*. London: Ministry of Justice. Hämtad 140319 från: <https://www.gov.uk/government/publications/support-for-victims-findings-from-the-crime-survey-for-england-and-wales>
- Keltner, D., Ellsworth, P. C., & Edwards, K. (1993). Beyond simple pessimism: Effects of sadness and anger on social perception. *Journal of Personality and Social Psychology, 64*(5), 740-752. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.64.5.740>
- Landmann, H. & Hess, U. (2018). Testing moral foundation theory. Are specific emotions elicited by specific moral transgressions? *Journal of Moral Education, 47*(1), 34-47. <https://doi.org/10.1080/03057240.2017.1350569>
- Lench, H. C., Flores, S. A., & Bench, S. W. (2011). Discrete emotions predict changes in cognition, judgment, experience, behavior, and physiology: A meta-analysis of experimental emotion elicitation. *Psychological Bulletin, 137*(5), 834-855. <http://dx.doi.org/10.1037/a0024244>
- Lerner, J. S., & Keltner, D. (2001). Fear, anger, and risk. *Journal of Personality and Social Psychology, 81*(1), 146-159. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.81.1.146>
- Lerner, J. S., & Tiedens, L. Z. (2006). Portrait of the angry decision maker: How appraisal tendencies shape anger's influence on cognition. *Journal of Behavioral Decision Making, 19*(2), 115-137. <http://dx.doi.org/10.1002/bdm.515>
- Leys, C., Ley, C., Klein, O., Bernard, P. & Licata, L. (2013). Detecting outliers: Do not use standard deviation around the mean, use absolute deviation around the median. *Journal of Experimental Social Psychology, 49*(4), 764-766. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jesp.2013.03.013>
- Liu, Y., Wang, H., Li, L., Wang, Y., Peng, J., & Baxter, D. F. (2019). Judgments in a hurry: Time pressure affects how judges assess unfairly shared losses and unfairly shared gains. *Scandinavian Journal of Psychology, 60*(3), 203-212. <http://dx.doi.org/10.1111/sjop.12532>
- Mannheimer, E. (2017, 17 december). Regeringen lägger fram förslag om samtyckeslag. *Sveriges Television [SVT]*. Hämtad 070119 från <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/uppgifter-regeringen-infor-samtyckeslagen>
- Messina, I., Bianco, S., Sambin, M., & Viviani, R. (2015). Executive and semantic processes in reappraisal of negative stimuli: Insights from a meta-analysis of neuroimaging studies. *Frontiers in Psychology, 6*, 13. Hämtad 100419 från <https://search-proquest-com/docview/1719427706?accountid=11162>
- Murphy, F., Nimmo-Smith, C., & Lawrence, I. (2003). Functional neuroanatomy of emotions: A meta-analysis. *Cognitive, Affective, & Behavioral Neuroscience, 3*(3), 207-233. <http://dx.doi.org/10.3758/CABN.3.3.207>
- Niemi, L., & Young, L. (2016). When and why we see victims as responsible: The impact of ideology on attitudes toward victims. *Personality and Social Psychology Bulletin, 42*(9), 1227-1242. <http://dx.doi.org/10.1177/0146167216653933>

- Nordén, E. (2018). Stöd till brottsoffer - en analys utifrån Nationella trygghetsundersökningen 2006 – 2017 (Kortanalys 7/2018). Hämtad 070119 från Brottsförebyggande rådets webbplats: https://www.bra.se/download/18.62c6cfa2166eca5d70eecf/1543847572859/2018_Stod_till_brottsoffer.pdf
- Van Prooijen, J. (2010). Retributive versus compensatory justice: Observers preference for punishing in response to criminal offenses. *European Journal of Social Psychology*, 40(1), 72-85. Hämtad 070119 från: <https://search-proquest-com/docview/622211198?accountid=11162>
- Phaf, R. H., Mohr, S., Rotteveel, M., & Wicherts, J. M. (2014). Approach, avoidance, and affect: A meta-analysis of approach-avoidance tendencies in manual reaction time tasks. *Frontiers in Psychology*, 5, 16. <http://dx.doi.org/10.3389/fpsyg.2014.00378>
- Rozin, P., Haidt, J., & McCauley, C. R. (2008). Disgust. I M. Lewis, J. M. Haviland-Jones & L. F. Barrett (red:er), *Handbook of Emotions* (3:e uppl.). New York: The Guilford Press. Hämtad 310119 från <https://search-proquest-com/docview/622015097?accountid=11162>
- Smith, C. A., & Ellsworth, P. C. (1985). Patterns of cognitive appraisal in emotion. *Journal of Personality & Social Psychology*, 48(4), 813–838. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.48.4.813>
- Strömwall, L. A., Landström, S. & Alfredsson, H. (2014). Perpetrator characteristics and blame attributions in a stranger rape situation. *The European Journal of Psychology Applied to Legal Context*, 6(2), 63-67. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ejpal.2014.06.002>
- Tetlock, P. E., Visser, P. S., Singh, R., Polifroni, M., Scott, A., Elson, S. B., Mazzocco, P. & Rescober, P. (2007). People as intuitive prosecutors: The impact of social-control goals on attributions on responsibility. *Journal of Experimental Social Psychology*, 43, 195–209. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jesp.2006.02.009>
- Tiedens, L. Z. (2001). Anger and advancement versus sadness and subjugation: The effect of negative emotion expressions on social status conferral. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80(1), 86-94. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.80.1.86>
- Van Doorn, E. A., Heerdink, M. W., & Van Kleef, G. A. (2012). Emotion and the construal of social situations: Inferences of cooperation versus competition from expressions of anger, happiness, and disappointment. *Cognition & Emotion*, 26, 442–461. <http://dx.doi.org/10.1080/02699931.2011.648174>
- Vytal, K., & Hamann, S. (2010). Neuroimaging support for discrete neural correlates of basic emotions: A voxel-based meta-analysis. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 22(12), 2864-2885. <http://dx.doi.org/10.1162/jocn.2009.21366>
- Watson, D., & Clark, L. A. (1994). *The PANAS-X: Manual for the Positive and Negative Affect Schedule-Expanded Form*. Ames: The University of Iowa. Hämtad 170119 från <http://www.midss.org/content/panas-x-manual-positive-and-negative-affect-schedule>
- Webb, T., Miles, E., & Sheeran, P. (2012). Dealing with feeling: A meta-analysis of the effectiveness of strategies derived from the process model of emotion regulation. *Psychological Bulletin*, 138(4), 775. <http://dx.doi.org/10.1037/a0027600>

Wrede, O., & Ask, K. (2015). More than a feeling: Public expectations about emotional responses to criminal victimization. *Violence and Victims, 30*(5), 902-915. <http://dx.doi.org/10.1891/0886-6708.VV-D-14-00002>

Bilaga 1

Survey Flow

Block: Information and consent (1 Question)

BlockRandomizer: 1 - Evenly Present Elements

Standard: Case 1: John, 20 (20 Questions)

Standard: Case 2: Liza, 17 (20 Questions)

Standard: Case 3: Maria, 19 (20 Questions)

Standard: Case 4: David, 21 (20 Questions)

Standard: Victim Concern Scale (2 Questions)

Standard: Moral Foundation Questionnaire (4 Questions)

Standard: Information about the participants (6 Questions)

P

age

Break

Q1.1 Information about the survey

This survey investigates how people perceive crime scenarios. You will read a description of a scenario and answer a number of questions about your thoughts and feelings. We ask you to answer as **honestly** as possible how you think and feel about the scenario.

Since the scenario describes a crime, it might be perceived as unpleasant or disturbing. If you have reason to believe that exposure to crime scenarios will cause you severe negative reactions, we ask you to consider not participating.

Participation in the study is **voluntary** and you have the right to discontinue at any time. Your answers will then be excluded from the study. Participation in the study is completely **anonymous**, which means that your answers will not be possible to link to you as an individual. The data (without any identifying information) may be posted on an online data repository, to facilitate sharing with other scientists. The results of the study will be presented in a scientific report.

To claim your payment, follow the instructions provided at the end of the survey.

If you have any questions about the study, please feel free to contact us.

Thank you for your participation!

Siri Veileborg, gusveisi@student.gu.se
Milo Norberg, guscanno@student.gu.se

*Department of Psychology
University of Gothenburg, Sweden*

Consent to participate in the survey

To participate in the study, click the following two boxes:

I have read the information above (1)

I give my consent to participate in the study (2)

End of Block: Information and consent

Start of Block: Case 1: John, 20

Q2.1 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q2.2 *Please read the following text carefully.*

Later you are asked to answer questions about your perception of the scenario without being able to read it again.

Q2.3 John, 20

“Last fall, I happened to witness a store robbery in my neighborhood. There were four big guys, masked and armed with guns. They looked really scary, but I tried to block their way out of the shop when they were running out of there. Someone had called the police and they were later arrested. Since they were masked it was a bit hard to see what they actually looked like. But I sensed that I could probably recognize them, so I went to the police station to help identify them.

A week from now, I will be up in court to testify against them, and now someone has tried to silence me. To be honest, this winter has been hell. I've gotten several threats, serious ones. The first message I received, maybe a month ago, came from an unknown caller. They wrote that I was a dead man if I testified. I deleted it right away and tried to forget about it but just a few hours later I got a new one. I wish I hadn't opened it.

It contained a video of a guy being executed. He was beheaded with a big knife. It looked like footage from some kind of war, with several men posing with big rifles. The guy who was being executed has a terrified look on his face. When they cut through the flesh, a lot of blood poured out of the neck. His eyes looked so alive, even when they had severed the head from the body. Totally dreadful. I felt sick when I watched it, but I didn't tell anyone since I didn't want to upset my friends or my family. Since then, I've gotten a couple of detailed descriptions of how they're going to shoot me and let me bleed to death. Last week someone sprayed "you're dead" on my apartment door. That means they have been outside my apartment... I have no idea what to do.”

PageBreak

Q2.4 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q2.5 Instructions

The following scale consists of a number of words that describe different feelings and emotions. Read each item and then mark the appropriate answer in the space next to that word. Indicate to what extent you felt this way while reading the scenario.

	Very slightly or not at all (1)	A little (2)	Moderately (3)	Quite a bit (4)	Extremely (5)
Afraid (Q2.3_1 Afraid)	☐	☐	☐	☐	☐
Nervous (Q2.3_2 Nervous)	☐	☐	☐	☐	☐
Shaky (Q2.3_3 Shaky)	☐	☐	☐	☐	☐
Angry (Q2.3_4 Angry)	☐	☐	☐	☐	☐
Hostile (Q2.3_5 Hostile)	☐	☐	☐	☐	☐
Irritable (Q2.3_6 Irritable)	☐	☐	☐	☐	☐
Disgusted (Q2.3_7 Disgusted)	☐	☐	☐	☐	☐
Sad (Q2.3_8 Sad)	☐	☐	☐	☐	☐
Blue (Q2.3_9 Blue)	☐	☐	☐	☐	☐
Downhearted (Q2.3_10 Downhearted)	☐	☐	☐	☐	☐
Alert (Q2.3_11 Alert)	☐	☐	☐	☐	☐
Attentive (Q2.3_12 Attentive)	☐	☐	☐	☐	☐

PageBreak

Q2.6 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q2.7 Please consider the previous scenario when answering the following questions:

If you were to rate the relative importance of supporting John and punishing the person(s) contacting him, what do you feel is more important to you right now?

Much more important to punish the person(s) contacting him (0)

Equally important (50)

Much more important to support John (100)

Q2.8 What do you value the most right now?

Ensuring that the person(s) contacting him get what they deserve (0)

Equally important (50)

Ensuring that John's needs are met (100)

Q2.9 If you were to decide on how to spend public funds, how would you like to allocate them?

Spend all of them on punishing the person(s) contacting him (0)

Spend them equally (50)

Spend all of them on supporting John (100)

PageBreak

Q2.10 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q2.11 To what extent do you feel that John should have behaved in another way to prevent what happened?

- Not at all 1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - To a great extent 7 (7)
-

Q2.12 What degree of punishment do you feel that the person(s) contacting John should get for sending offensive messages?

- Minimal possible punishment 1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - Maximal possible punishment 7 (7)
-

Q2.13 To what extent do you feel that John at any time behaved inappropriately?

- Not at all 1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - To a great extent 7 (7)
-

Q2.14 To what extent do you feel that the person(s) contacting John at any time behaved inappropriately?

- Not at all 1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - To a great extent 7 (7)
-

Q2.15 To what extent do you feel that John should have acted in a way that would have changed the outcome of the scenario?

- Not at all 1 (1)
- 2 (2)
- 3 (3)
- 4 (4)
- 5 (5)
- 6 (6)
- To a great extent 7 (7)

PageBreak

Q2.16 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q2.17 Which of the following happened to John in the scenario?

- He received a threatening video message (1)
- He was touched in a sexually inappropriate way (2)
- He got offending comments on his blog (3)
- He was hit by a man multiple times (4)
- He was robbed in the street (5)

PageBreak

Q2.18 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q2.19 Have you ever been a victim of illegal threat?

Yes (0)

No (1)

Don't want to answer (2)

Q2.20 Can you think of a situation where someone you know has been a victim of illegal threat?

Yes (0)

No (1)

Don't want to answer (2)

PageBreak

End of Block: Case 1: John, 20

Start of Block: Case 2: Liza, 17

Q3.1 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q3.2 Please read the following text carefully.

Later you are asked to answer questions about the text without being able to read it again.

Q3.3 Liza, 17

"I was on my way home from a dinner with my classmates. It was a Thursday night around 10.30 pm. I hadn't been drinking, my parents wouldn't allow it. The bus was almost completely empty when I got on it, just an old woman who sat at the front. I sat in the mid-section, looking out the window and listening to music on my headphones. The bus ride takes about 20 minutes and I was pretty tired, so I dozed off a little.

A man got on the bus at one bus stop. At first glance, he looked kind of normal, but he had a creepy, hazy look in his eyes. He went all the way back to my seat row and sat down next to me. It was really strange because all the other seats were empty. I immediately smelled the stench of alcohol. I felt uneasy and checked my phone because I had a feeling that he would start talking to me, and I didn't want him to.

After just a few minutes, I felt him pressing his leg towards mine. I acted as if I didn't notice. Soon he put his hand on my thigh. I asked him what he was doing and pushed his hand away, but he didn't answer. He just gave me a really nasty smile, which freaked me out. Then he put his hand back on my thigh and began to stroke it, all the way up to my crotch. At this point I felt really scared. I sat quite still, trying to move closer to the window, away from him. After a minute or so, he unzipped his pants. I could see that he had an erection since he didn't wear any underwear. He started touching himself and I felt completely paralyzed. He looked up and down my body while sitting there masturbating, with that awful grin on his face the whole time. I didn't know what to do, I just felt stunned into silence, waiting for it to be over. I was hoping the driver would see what happened. It felt like it lasted forever, but when a bunch of people got on at a stop, the guy zipped his pants and got off the bus."

PageBreak

Q3.4 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q3.5 Instructions

The following scale consists of a number of words that describe different feelings and emotions. Read each item and then mark the appropriate answer in the space next to that word. Indicate to what extent you felt this way while reading the scenario.

	Very slightly or not at all (1)	A little (2)	Moderately (3)	Quite a bit (4)	Extremely (5)
Afraid (Q2.3_1 Afraid)	☐	☐	☐	☐	☐
Nervous (Q2.3_2 Nervous)	☐	☐	☐	☐	☐
Shaky (Q2.3_3 Shaky)	☐	☐	☐	☐	☐
Angry (Q2.3_4 Angry)	☐	☐	☐	☐	☐
Hostile (Q2.3_5 Hostile)	☐	☐	☐	☐	☐
Irritable (Q2.3_6 Irritable)	☐	☐	☐	☐	☐
Disgusted (Q2.3_7 Disgusted)	☐	☐	☐	☐	☐
Sad (Q2.3_8 Sad)	☐	☐	☐	☐	☐
Blue (Q2.3_9 Blue)	☐	☐	☐	☐	☐
Downhearted (Q2.3_10 Downhearted)	☐	☐	☐	☐	☐
Alert (Q2.3_11 Alert)	☐	☐	☐	☐	☐
Attentive (Q2.3_12 Attentive)	☐	☐	☐	☐	☐

PageBreak

Q3.6 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q3.7 Please consider the previous scenario when answering the following questions:

If you were to rate the relative importance of supporting Liza and punishing the man on the bus, what do you feel is more important to you right now?

Much more important to punish the man on the bus (0)

Equally important (50)

Much more important to support Liza (100)

Q3.8 What do you value the most right now?

Ensuring that the man on the bus get what he deserve (0)

Equally important (50)

Ensuring that Liza's needs are met (100)

Q3.9 If you were to decide on how to spend public funds, how would you like to allocate them?

Spend all of them on punishing the man on the bus (0)

Spend them equally (50)

Spend all of them on supporting Liza (100)

PageBreak

Q3.10 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q3.11 To what extent do you feel that Liza should have behaved in another way to prevent what happened?

- Not at all 1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - To a great extent 7 (7)
-

Q3.12 What degree of punishment do you feel that the man at the bus should get?

- Minimal possible punishment (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - Maximal possible punishment 7 (7)
-

Q3.13 To what extent do you feel that Liza at any time behaved inappropriately?

- Not at all 1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - To a great extent 7 (7)
-

Q3.14 To what extent do you feel that the man at the bus at any time behaved inappropriately?

- Not at all 1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - To a great extent 7 (7)
-

Q3.15 To what extent do you think that Liza should have acted in a way that would have changed the outcome of the scenario?

- Not at all 1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - To a great extent 7 (7)
-

PageBreak

Q3.16 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

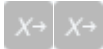
Q3.17 Which of the following happened to Liza in the scenario?

- She received a threatening video message (1)
 - She was touched in a sexually inappropriate way (2)
 - She got offending comments on her blog (3)
 - She was hit by a man multiple times (4)
 - She was robbed in the street (5)
-

PageBreak

Q3.18 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q3.19 Have you ever been a victim of sexual abuse?

- Yes (0)
 - No (1)
 - Don't want to answer (2)
-

Q3.20 Can you think of a situation where someone you know has been a victim of sexual abuse?

- Yes (0)
- No (1)
- Don't want to answer (2)

End of Block: Case 2: Liza, 17

Start of Block: Case 3: Maria, 19

Q4.1 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q4.2 Please read the following text carefully.

Later you are asked to answer questions about the text without being able to read it again.

Q4.3 Maria, 19

“I run a blog with quite a lot of readers. I publish different stuff, everything from political posts to “today's outfit”. It's a fun hobby and I get a lot of attention for it. After a particular post, something seemed to change. It was obviously a sensitive topic, because I started receiving messages just an hour or so after I had published it.

At first it was just posts in the comments section about how ugly I was, how stupid my blog was, and that I should stop writing. Then I started to get emails and messages on my cell phone too. Mostly they commented on my appearance, how fat and ugly I was and that I should be silenced. I deleted them as soon as I got them, but they just kept coming. It escalated quickly and during the night I got phone calls from hidden callers. I got a lot of voicemails which I didn't dare to listen to at first. The next morning, I had over 40 voicemails. I finally decided to listen to them, but I wish I hadn't since they really freaked me out.

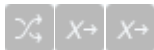
I listened to all of them. In some, I only heard heavy breathing, but in others different guys talked really aggressively about what a slut I am and that they know where I live. After that first night it has just continued. Now I get emails, messages and voicemails every day. I turn on “do not disturb” on my cell phone but it doesn't help. They have even started to contact my mother, telling her that she is a whore who gave birth to me. I've always been determined to keep blogging no matter what, but now I don't know anymore. When I reach out for support from my blog readers, I get even more threats. I am afraid that they will show up outside my apartment one day. I keep the lights off during the evenings because I don't want them to see that I am home. I'm worried they will wait until I get out of the house and attack me.”

PageBreak

Q4.4 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

PageBreak

Q4.5 Instructions

The following scale consists of a number of words that describe different feelings and emotions. Read each item and then mark the appropriate answer in the space next to that word. Indicate to what extent you felt this way while reading the scenario.

	Very slightly or not at all (1)	A little (2)	Moderately (3)	Quite a bit (4)	Extremely (5)
Afraid (Q2.3_1 Afraid)	☐	☐	☐	☐	☐
Nervous (Q2.3_2 Nervous)	☐	☐	☐	☐	☐
Shaky (Q2.3_3 Shaky)	☐	☐	☐	☐	☐
Angry (Q2.3_4 Angry)	☐	☐	☐	☐	☐
Hostile (Q2.3_5 Hostile)	☐	☐	☐	☐	☐
Irritable (Q2.3_6 Irritable)	☐	☐	☐	☐	☐
Disgusted (Q2.3_7 Disgusted)	☐	☐	☐	☐	☐
Sad (Q2.3_8 Sad)	☐	☐	☐	☐	☐
Blue (Q2.3_9 Blue)	☐	☐	☐	☐	☐
Downhearted (Q2.3_10 Downhearted)	☐	☐	☐	☐	☐
Alert (Q2.3_11 Alert)	☐	☐	☐	☐	☐
Attentive (Q2.3_12 Attentive)	☐	☐	☐	☐	☐

Q4.6 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q4.7 Please consider the previous scenario when answering the following questions:

If you were to rate the relative importance of supporting Maria and punishing the person(s) contacting her, what do you feel is more important to you right now?

Much more important to punish the person(s) contacting her (0)

Equally important (50)

Much more important to support Maria (100)

Q4.8 What do you value the most right now?

Ensuring that the person(s) contacting her get what they deserve (0)

Equally important (50)

Ensuring that Maria's needs are met (100)

Q4.9 If you were to decide on how to spend public funds, how would you like to allocate them?

Spend all of them on punishing the person(s) contacting her (0)

Spend them equally (50)

Spend all of them on supporting Maria (100)

PageBreak

Q4.10 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q4.11 To what extent do you think that Maria should have behaved in another way to prevent what happened?

- Not at all 1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - To a great extent 7 (7)
-

Q4.12 What degree of punishment do you feel that the person(s) contacting Maria should get?

- Minimal possible punishment 1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - Maximal possible punishment 7 (7)
-

Q4.13 To what extent do you feel that Maria at any time behaved inappropriately?

- Not at all1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - To a great extent 7 (7)
-

Q4.14 To what extent do you feel that the person(s) contacting Maria at any time behaved inappropriately?

- Not at all1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - To a great extent 7 (7)
-

Q4.15 To what extent do you think that Maria should have acted in a way that would have changed the outcome of the scenario?

- Not at all 1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - To a great extent 7 (7)
-

PageBreak

Q4.16 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

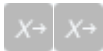
Q4.17 Which of the following happened to Maria in the scenario?

- She received a threatening video message (1)
 - She was touched in a sexually inappropriate way (2)
 - She got offending comments on her blog (3)
 - She was hit by a man multiple times (4)
 - She was robbed in the street (5)
-

PageBreak

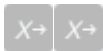
Q4.18 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q4.19 Have you ever been a victim of harassment?

- Yes (0)
 - No (1)
 - Don't want to answer (2)
-

Q4.20 Can you think of a situation where someone you know has been a victim of harassment?

- Yes (0)
- No (1)
- Don't want to answer (2)

End of Block: Case 3: Maria, 19

Start of Block: Case 4: David, 21

Q5.1 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q5.2 Please read the following text carefully.

Later you are asked to answer questions about the text without being able to read it again.

Q5.3 David, 21

“I was playing pool at a bar with some friends. It was Saturday night, around midnight and it was pretty crowded. The atmosphere was great, and we were having lots of fun. None of my friends smoke, but I had run out of cigarettes so I went out to ask for one. I first asked some girls but none of them had any, so I went up to a guy who was smoking. He stood with his back towards me and talked to another guy, so I tapped him on his shoulder.

I could tell that he was pretty annoyed when he turned around and asked why I was bothering him. At that time, I didn’t know anything about him but apparently, his girlfriend had broken up with him earlier that night. Anyways... I said I just wanted to ask for a cigarette. He asked me why I had touched him. I said again that I just wanted to ask for a cigarette. He seemed to get more irritated and took a step towards me. He said that I seemed to be the annoying type who bothers people for no reason. His face had turned completely red and spit came out of his mouth as he talked. I took a step back and asked what he was doing. He then became even angrier, yelling that I should buy my own damn cigarettes.

I heard his friend telling him to calm down, but suddenly he punched me hard in the face, on my left cheek. My jaw made an awful sound, like he had crushed it. I got quite dizzy and felt my mouth filling up with blood. He hit me one more time on the same cheek, and then punched me in my stomach. I lost my breath and fell on the ground. I tried to scream but I don’t know if any sound came out of me, everything was so fuzzy. I was seeing stars and heard this nasty ringing in my ears. When I lay face down on the cold asphalt, he started kicking me. I remember that he was wearing boots, and it felt like my ribs broke. I couldn’t get any air.”

PageBreak

Q5.4 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q5.5 Instructions

The following scale consists of a number of words that describe different feelings and emotions. Read each item and then mark the appropriate answer in the space next to that word. Indicate to what extent you felt this way while reading the scenario.

	Very slightly or not at all (1)	A little (2)	Moderately (3)	Quite a bit (4)	Extremely (5)
Afraid (Q2.3_1 Afraid)	☐	☐	☐	☐	☐
Nervous (Q2.3_2 Nervous)	☐	☐	☐	☐	☐
Shaky (Q2.3_3 Shaky)	☐	☐	☐	☐	☐
Angry (Q2.3_4 Angry)	☐	☐	☐	☐	☐
Hostile (Q2.3_5 Hostile)	☐	☐	☐	☐	☐
Irritable (Q2.3_6 Irritable)	☐	☐	☐	☐	☐
Disgusted (Q2.3_7 Disgusted)	☐	☐	☐	☐	☐
Sad (Q2.3_8 Sad)	☐	☐	☐	☐	☐
Blue (Q2.3_9 Blue)	☐	☐	☐	☐	☐
Downhearted (Q2.3_10 Downhearted)	☐	☐	☐	☐	☐
Alert (Q2.3_11 Alert)	☐	☐	☐	☐	☐
Attentive (Q2.3_12 Attentive)	☐	☐	☐	☐	☐

PageBreak

Q5.6 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q5.7 Please consider the previous scenario when answering the following questions:

If you were to rate the relative importance of supporting David and punishing the man outside the bar, what do you feel is more important to you right now?

Much more important to punish the man outside the bar (0)

Equally important (50)

Much more important to support David (100)

Q5.8 What do you value the most right now?

Ensuring that the man outside the bar get what he deserve (0)

Equally important (50)

Ensuring that David's needs are met (100)

Q5.9 If you were to decide on how to spend public funds, how would you like to allocate them?

Spend all of them on punishing the man outside the bar (0)

Spend them equally (50)

Spend all of them on supporting David (100)

PageBreak

Q5.10 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q5.11 To what extent do you think that David should have behaved in another way to prevent what happened?

- Not at all 1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - To a great extent 7 (7)
-

Q5.12 What degree of punishment do you feel that the man outside the bar should get?

- Minimal possible punishment 1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - Maximal possible punishment 7 (7)
-

Q5.13 To what extent do you feel that David at any time behaved inappropriately?

- Not at all 1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - To a great extent 7 (7)
-

Q5.14 To what extent do you feel that the man outside the bar at any time behaved inappropriately?

- Not at all 1 (1)
 - 2 (2)
 - 3 (3)
 - 4 (4)
 - 5 (5)
 - 6 (6)
 - To a great extent 7 (7)
-

Q5.15 To what extent do you think that David should have acted in a way that would have changed the outcome of the scenario?

- Not at all 1 (1)
- 2 (2)
- 3 (3)
- 4 (4)
- 5 (5)
- 6 (6)
- To a great extent 7 (7)

PageBreak

Q5.16 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q5.17 Which of the following happened to David in the scenario?

- He received a threatening video message (1)
- He was touched in a sexually inappropriate way (2)
- He got offending comments on his blog (3)
- He was hit by a man multiple times (4)
- He was robbed in the street (5)

PageBreak

Q5.18 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q5.19 Have you ever been a victim of assault?

Yes (0)

No (1)

Don't want to answer (2)

Q5.20 Can you think of a situation where someone you know has been a victim of assault?

Yes (0)

No (1)

Don't want to answer (2)

End of Block: Case 4: David, 21

Start of Block: Victim Concern Scale

Q6.1 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q6.2 Please note that the following questions concern your general beliefs, not the scenario you read earlier.

Using the scale below, indicate to what extent you think people should be concerned about the following victims.

For example: If you thought that people should be “somewhat concerned” about victims of home vandalism, you would choose “2. Somewhat concerned” in the list next to the statement.

Please consider each type of victim separately and give your rating for each.

1. Not concerned
2. Somewhat concerned
3. Concerned
4. Very concerned
5. Extremely concerned

	1. Not concerned (1)	2. Somewhat concerned (2)	3. Concerned (3)	4. Very concerned (4)	5. Extremely concerned (5)
Victims of kidnapping (Q6.2_1)	☐	☐	☐	☐	☐
Victims of violent assault (Q6.2_2)	☐	☐	☐	☐	☐
Caucasian victims (Q6.2_3)	☐	☐	☐	☐	☐
Drug dealers who are victims (Q6.2_4)	☐	☐	☐	☐	☐
Victims of home break-ins and theft (Q6.2_5)	☐	☐	☐	☐	☐
Drug users or addicts who are victims (Q6.2_6)	☐	☐	☐	☐	☐
Victims of domestic assault (Q6.2_7)	☐	☐	☐	☐	☐
Female victims (Q6.2_8)	☐	☐	☐	☐	☐
Victims who are grandparents (Q6.2_9)	☐	☐	☐	☐	☐
Heterosexual victims (Q6.2_10)	☐	☐	☐	☐	☐
Victims of car break-ins (Q6.2_11)	☐	☐	☐	☐	☐
Victims who are gang-members (Q6.2_12)	☐	☐	☐	☐	☐
Victims of child molestation (Q6.2_13)	☐	☐	☐	☐	☐
Victims of car theft (Q6.2_14)	☐	☐	☐	☐	☐
Male victims (Q6.2_15)	☐	☐	☐	☐	☐
Victims with a criminal history (Q6.2_16)	☐	☐	☐	☐	☐

African American victims (Q6.2_17)	☐	☐	☐	☐	☐
Victims of rape (Q6.2_18)	☐	☐	☐	☐	☐
Physically handicapped victims (Q6.2_19)	☐	☐	☐	☐	☐
Lesbian (female) victims (Q6.2_20)	☐	☐	☐	☐	☐
Victims of theft of purse or billfold (Q6.2_21)	☐	☐	☐	☐	☐
Victims of hate crimes (Q6.2_22)	☐	☐	☐	☐	☐

End of Block: Victim Concern Scale

Start of Block: Moral Foundation Questionnaire

Q7.1 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4) -----

Q7.2 The following questions are about your thoughts about right and wrong.

When you decide whether something is right or wrong, to what extent are the following considerations relevant to your thinking?

Please rate each statement using this scale:

1. Not at all relevant (This consideration has nothing to do with my judgments of right and wrong)
2. Not very relevant
3. Slightly relevant
4. Somewhat relevant
5. Very relevant
6. Extremely relevant (This is one of the most important factors when I judge right and wrong)

	1. Not at all rele- vant (1)	2. Not very rele- vant (2)	3. Slightl y rele- vant (3)	4. Some- what rele- vant (4)	5. Very rele- vant (5)	6. Extrem ely rele- vant (6)
Whether or not someone suffered emotionally (Q7.2_1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Whether or not some people were treated differently than others (Q7.2_2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Whether or not someone's action showed love for his or her country (Q7.2_3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Whether or not someone showed a lack of respect for authority (Q7.2_4)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Whether or not someone violated standards of purity and decency (Q7.2_5)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Whether or not someone was good at math (Q7.2_6)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Whether or not someone cared for someone weak or vulnerable (Q7.2_7)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Whether or not someone acted unfairly (Q7.2_8)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Whether or not someone did something to betray his or her group (Q7.2_9)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Whether or not someone conformed to the traditions of society (Q7.2_10)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Whether or not someone did something disgusting (Q7.2_11)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

PageBreak

Q7.3 Timing
 First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

Q7.4 Please read the following sentences and indicate your agreement or disagreement.

Rate each statement using this scale:

1. Strongly disagree
2. Moderately disagree
3. Slightly disagree
4. Slightly agree
5. Moderately agree
6. Strongly agree

	1. Strongly disagree (1)	2. Mode- rately disagree (2)	3. Slightly disagree (3)	4. Slightly agree (4)	5. Mode- rately agree (5)	6. Strongly agree (6)
Compassion for those who are suffering is the most crucial virtue. (Q7.4_1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
When the government makes laws, the number one principle should be ensuring that everyone is treated fairly. (Q7.4_2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I am proud of my country's history. (Q7.4_3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Respect for authority is something all children need to learn. (Q7.4_4)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
People should not do things that are disgusting, even if no one is harmed. (Q7.4_5)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
It is better to do good than to do bad. (Q7.4_6)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
One of the worst things a person could do is hurt a defenseless animal. (Q7.4_7)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Justice is the most important requirement for a society. (Q7.4_8)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
People should be loyal to their family members, even when they have done something wrong. (Q7.4_9)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Men and women each have different roles to play in society. (Q7.4_10)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I would call some acts wrong on the grounds that they are unnatural. (Q7.4_11)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

End of Block: Moral Foundation Questionnaire

Start of Block: Information about the participants

Q8.1 Timing

First Click (1) Last Click (2) Page Submit (3) Click Count (4)

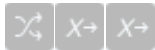
Q8.2 Please fill in the following information about yourself:

Year of birth

Q8.3 Gender identity

- Female (1)
- Male (2)
- Unsure (3)
- Don't want to answer (4)
- Other, please specify: (5) _____

Q8.4 Current primary occupation

- Student (1)
- Unemployed (2)
- Employed (3)
- Retired (5)
- Don't want to answer (4)
- Other, please specify: (6) _____

Q8.5 If you have any comments about this survey, please enter them here (optional):

Q8.6 Click to write the question text (Captcha)

End of Block: Information about the participants

Bilaga 2. Hierarkisk multipel regressionsanalys av deltagarnas preferens för straffgrad för förövaren.

Prediktor	Steg 1 (β)	Steg 2 (β)	Steg 3 (β)	Steg 4 (β)
Steg 1 (demografiska variabler)				
Ålder (antal år)	0.15*	0.11	0.09	0.12
Närhet till brott ^a	0.10	0.08	0.13	0.10
Könsidentitet (man) ^b	0.08	0.11	0.12	0.09
Könsidentitet (annan) ^c	-0.04	-0.04	-0.03	-0.01
Steg 2 (individuella skillnader)				
MFQ Progressivism ^d		0.37**	0.30**	0.31**
MFQ Bindningsvärderingar		0.36**	0.31**	0.27*
VCS Totalt index ^e		-0.04	0.01	-0.05
Steg 3 (vinjetter)				
Vinjett (hot) ^f			0.15	0.16
Vinjett (sexuellt ofredande) ^g			0.15	0.03
Vinjett (trakasserier) ^h			-0.19*	-0.20*
Steg 4 (emotionell respons)				
Ledsenhet				0.16*
Ilska				0.19*
R^2	.04	.10**	.20**	.26**
R^2_{Adj}	.02	.06**	.15**	.21**
ΔR^2	.04	.06**	.10**	.07**

^a 0 = ingen egen upplevelse/inget exempel på närståendes upplevelse av det beskrivna brottet, 1 = egen upplevelse/exempel på närståendes upplevelse av det beskrivna brottet.

^b 0 = kvinna, 1 = man

^c 0 = kvinna, 1 = annan

^d MFQ = Moral Foundations Questionnaire

^e VCS = Victim Concern Scale

^f 0 = misshandel, 1 = hot

^g 0 = misshandel, 1 = sexuellt ofredande

^h 0 = misshandel, 1 = trakasserier

* $p < 0.05$ ** $p < 0.01$